

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PETI ODJEL SUDA

PREDMET K.I. protiv FRANCUSKE

(Zahtjev br. 5560/19)

PRESUDA

Članak 3. (proceduralni aspekt) • Nalog za protjerivanje u Rusiju ruskog državljanina čečenskog podrijetla nakon opoziva statusa izbjeglice zbog osude za terorizam • Propust vlasti da uzmu u obzir činjenicu da je podnositelj zahtjeva ostao izbjeglica i da je bilo primjenjivo načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja (*non-refoulement*) • Nije provedena sveobuhvatna *ex nunc* procjena rizika s kojima će se podnositelj suočiti po povratku zbog toga što je izbjeglica i što pripada skupini koja je meta napada.

STRASBOURG

15. travnja 2021.

KONAČNA

15. 7. 2021.

Ova je presuda postala konačna pod okolnostima utvrđenima u članku 44. stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu K.I. protiv Francuske,

Europski sud za ljudska prava (Peti odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

Síofra O’Leary, *predsjednica*,

Mārtiņš Mits,

Ganna Yudkivska,

Stéphanie Mourou-Vikström,

Lətif Hüseyinov,

Lado Chanturia,

Mattias Guyomar, *suci*,

i Victor Soloveytchik, *tajnika Odjela*;

uzimajući u obzir:

zahtjev (br. 5560/19) protiv Francuske Republike koji je ruski državljanin g. K.I. („podnositelj zahtjeva”) podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) dana 25. siječnja 2019.;

odluku da se francusku Vladu („Vlada”) obavijesti o zahtjevu;

odluku da se o ovom zahtjevu ne obavijesti Rusku Federaciju s obzirom na utvrđenja Suda u predmetu *I protiv Švedske* (br. 61204/09, stavci 40. – 46., 5. rujna 2013.);

odluku da ime podnositelja zahtjeva ne bude objavljeno;

odluku da se tuženoj Vladi ukaže na privremenu mjeru na temelju pravila 39. Poslovnika Suda;

očitovanja stranaka; [Click here to enter text.](#)

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 15. travnja 2021. godine, donosi sljedeću presudu koja je usvojena na navedeni datum:

UVOD

1. Ovaj zahtjev podnio je ruski državljanin čečenskog podrijetla kojemu je priznat status izbjeglice. Nakon oduzimanja tog statusa zbog kaznene osude za terorističke činove i ozbiljne prijetnje francuskom društvu koju predstavlja njegova prisutnost u Francuskoj, odlučeno je da bude protjeran u Rusiju. Podnositelj zahtjeva naveo je da će doći do povrede članaka 2. i 3. Konvencije ako se ta mjera izvrši.

ČINJENICE

2. Podnositelj zahtjeva, ruski državljanin čečenskog podrijetla, rođen je 1994. godine i živi u Strasbourg. Zastupao ga je g. F. Zind, odvjetnik iz Strasbourg.

3. Francusku Vladu zastupao je njezin zastupnik, g.F. Alabrune, rukovoditelj pravnih poslova u Ministarstvu europskih i vanjskih poslova.

I. OKOLNOSTI PREDMETA

A. Događaji u Ruskoj Federaciji kako ih je prikazao podnositelj zahtjeva

1. *Pozadina odlaska podnositelja zahtjeva iz njegove zemlje podrijetla*

4. Podnositelj zahtjeva naveo je da je njegov otac, koji je u međuvremenu preminuo, bio aktivni borac u čečenskom gerilskom pokretu tijekom prvog rata od 1994. do 1996. godine.

5. Prema tvrdnji podnositelja zahtjeva, uhićen je 20. studenoga 2010. pod izlikom da je svjedočio oružanoj pljački. Odveden je u policijsku postaju, gdje je pritvoren te su ga po ruci i čeljusti željeznom šipkom udarala dva člana operativnog/istraživačkog odjela Glavne uprave za Južni savezni okrug (ORB) ruskog Ministarstva unutarnjih poslova, koji su ga čuvali, a on još uvijek ima ožiljke. Od podnositelja je zatraženo da se infiltrira među pobunjenike kako bi vlastima prosljedio informacije i rečeno mu je da će, ako to ne učini, protiv njegove obitelji biti upotrijebljeno nasilje. Unatoč tim prijetnjama, podnositelj zahtjeva nije stupio u kontakt s pobunjenicima i bio je prisiljen prestati pohađati školu.

6. U svibnju 2011. drugi su ga put uhitili članovi ORB-a, a zatim odveli u vojarnu gdje je ispitan o infiltraciji u pobunjenički pokret, a pritom je vrijeđan i pretučen. Nakon što je pušten, obitelj ga je sakrila i pribavila rusku „vanjsku putovnicu” na njegovo ime kako bi mu omogućila da pobjegne. Ta je vrsta putovnice identifikacijska isprava koja ruskim građanima omogućuje da napuste zemlju i putuju u inozemstvo, za razliku od „unutarnje putovnice”, koja je identifikacijska isprava koja ruskim građanima omogućuje da putuju unutar Rusije.

7. Dan prije nego što je trebao pobjeći iz zemlje, podnositelj zahtjeva treći je put uhićen, pritvoren, napadnut i upućene su mu prijetnje smrću. Pušten je pod uvjetom da surađuje s vlastima.

8. Prema navodima podnositelja zahtjeva, u Francuskoj je izrađena liječnička potvrda koja potvrđuje tjelesne posljedice zlostavljanja koje je pretrpio u vezi s trima uhićenjima.

9. Podnositelj zahtjeva pobjegao je iz svoje zemlje podrijetla 2011. godine. Prije dolaska u Francusku prošao je kroz Poljsku, gdje je ostavio svoju rusku „vanjsku putovnicu”.

10. Po dolasku u Francusku podnositelju zahtjeva priznat je status izbjeglice u postupku opisanom u nastavku.

2. *Strahovi i prijetnje koji su navodno i dalje postojali unatoč odlasku podnositelja zahtjeva*

11. U naknadnom postupku pred francuskim sudovima u vezi s opozivom njegova statusa izbjeglice (vidi stavke 31. i 53. ove presude) i procjenom

rizika s kojim će se suočiti ako bude vraćen u Rusiju (vidi stavak 48. ove presude), podnositelj zahtjeva izjavio je da prijetnje usmjerene protiv njega u to vrijeme nisu prestale njegovim odlaskom. Prema njegovim navodima, nekoliko članova njegove obitelji suočilo se s ruskom policijom, koja se i dalje aktivno zanimala za njega. Pozvao se na prvotnu izjavu svjedoka priloženu njegovu obrascu zahtjeva. Svjedok je izjavio da su, nakon što je podnositelj zahtjeva napustio Rusiju 2011. godine, tijela za provedbu zakona došla u njegov dom kako bi pribavila dokaze o njegovoj prisutnosti u Europi. Svjedok im je dao podnositeljev telefonski broj i potvrdio da se on nalazi u Francuskoj.

12. Vlada je osporila te tvrdnje. Primijetila je da podnositelj zahtjeva nije pružio dovoljno dokaza o identitetu svjedoka i da izjava nije bila datirana. Vlada je dalje navela da su, iako je podnositelj zahtjeva doista spomenuo događaje o kojima je svjedok dao iskaz, tijekom razgovora putem video veze 19. svibnja 2015. sa službenikom Francuskog ureda za zaštitu izbjeglica i apatrida (OFPRA) u vezi s opozivom njegova statusa izbjeglice (vidi stavak 27. ove presude), njegove izjave bile vrlo neprecizne. Na kraju, Vlada je navela da podnositelj, iako je spomenuo da su ga članovi ruskog javnog tužiteljstva kontaktirali telefonom u Francuskoj i da su pokušali razgovarati s njim putem Skypea sredinom 2012. (vidi stavak 27. ove presude), nije spomenuo nikakav pokušaj uspostavljanja kontakta s njim od tada.

13. Podnositelj zahtjeva tvrdio je da još uvijek pripada skupini koja je meta napada zbog svojih obiteljskih veza s čečenskim borcima i odbijanja suradnje s vlastima. Istaknuo je i da potječe iz regije Čečenije na granici s Ingušetijom i da pripada jednom „teipu” (klanu) koji je poznat kao žarište pobunjeničkih pokreta protiv trenutnog režima. U iskazu od 7. ožujka 2019. navedeno je da se „teip” kojemu podnositelj pripada zove „melhi” ili „mialki” te da je taj klan protivnik režima u Čečeniji. „Teip” se temelji na obiteljskoj skupini čiji su članovi povezani krvnim, ali i ekonomskim vezama.

14. Vlada je osporila podnositeljeve tvrdnje navodeći da nije dokazao stvarnost rizika za koje je tvrdio da je s njima suočen zbog prošlih veza njegove obitelji s pobunjenicima i njegova odbijanja suradnje s čečenskim vlastima.

B. Događaji u Francuskoj

1. Događaji koji su se dogodili prije podnošenja zahtjeva

(a) Priznavanje statusa izbjeglice podnositelju zahtjeva

15. Podnositelj zahtjeva došao je u Francusku u kolovozu 2011. u dobi od 17 godina.

16. Podnio je zahtjev za azil 13. ožujka 2012., a službenik za zaštitu s njim je obavio razgovor 21. lipnja 2012. Svrha je te vrste razgovora

omogućiti tražitelju azila da u potpunosti objasni razloge za svoj zahtjev, da dopuni ili ispravi svoj pisani prikaz događaja i da razjasni sve nejasnoće.

17. Dana 31. siječnja 2013. OFPRA je podnositelju priznala status izbjeglice zbog njegovih obiteljskih veza s osobama koje su podržavale čečenske separatiste i njegova odbijanja da surađuje s vlastima. Prema tvrdnji podnositelja zahtjeva, to priznanje njegova statusa izbjeglice značilo je da su događaji zbog kojih je pobjegao iz Čečenije utvrđeni.

18. Vlada je navela da je iz zapisnika razgovora od 21. lipnja 2012. (vidi stavak 16. ove presude) vidljivo da je podnositelj zahtjeva pružio vrlo malo objašnjenja o koracima koje je njegova obitelj poduzela kako bi pribavila rusku „vanjsku putovnicu”, osobito s obzirom na nadzor kojemu je navodno bio podvrgnut. U odnosu na to pitanje Vlada se pozvala i na naknadni razgovor sa službenikom OFPRA-e 19. svibnja 2015. u kontekstu postupka opoziva (vidi stavak 27. ove presude). Nadalje, u svojoj odluci OFPRA je navela da je „pojedinaac izjavio da on sam nije imao veze s militantima i da nije sudjelovao ni u kakvoj radnji kojom bi pružio potporu separatistima” i da „nije pružio dosljedna ili potkrijepljena objašnjenja o tome zašto je on točno bio meta”. Međutim, OFPRA je zauzela stajalište da se razlozi koje je podnositelj zahtjeva iznio kako bi opravdao navodno proganjanje mogu smatrati utvrđenima jer se „on ipak izražavao na jasan i sveobuhvatan način u vezi s tvrdnjama koje su iznijeli službenici odgovorni za provedbu zakona kako bi opravdali svako uhićenje ... i [pružio] je pojedinosti o navodnoj komunikaciji s tijelima koja su ga uhitila”.

19. Podnositelj zahtjeva dobio je boravišnu iskaznicu koja je vrijedila od 14. svibnja 2013. do 13. svibnja 2023.

(b) Osuda podnositelja zahtjeva u Francuskoj

(i) Razlozi za njegovu osudu

20. Nešto više od devet mjeseci nakon priznanja statusa izbjeglice, podnositelja su 19. studenoga 2013. uhitile francuske vlasti na temelju naloga izdanog u istrazi zločinačkog udruživanja radi počinjenja terorističkog čina. Dana 23. studenoga 2013. protiv njega i četvorice njegovih sunarodnjaka pokrenuta je sudska istraga i smješten je u pritvor. Optužen je konkretno da je putovao u borbeno područje u Siriji kako bi prošao vojnu obuku u rukovanju vojnim oružjem i da se borio kao pripadnik džihadističke skupine sastavljene od čečenskih, dagestanskih i inguških boraca.

21. Dana 16. travnja 2015. Kazneni sud u Parizu osudio je K.I. na pet godina zatvora zbog sudjelovanja u zločinačkom udruživanju radi počinjenja terorističkog čina u razdoblju od 1. rujna 2012. do 19. studenoga 2013. u Francuskoj, te također u Njemačkoj, Poljskoj, Ukrajini, Turskoj i Siriji, tako što je pripremao i organizirao odlazak zajedno sa supočiniteljem u ratnu zonu u Siriji, uz pomoć njihovih raznih kontakata, te tako što je doputovao do tog odredišta. U presudi je utvrđeno da je uhićenje podnositelja zahtjeva po

povratku iz Sirije bilo omogućeno presretanjem telefonskih razgovora povezanih s terorističkim udruživanjem. Kazneni sud utvrdio je i da je podnositelj zahtjeva planirao putovati u Siriju od ožujka 2013. nadalje, zajedno sa supočiniteljem koji je pripadao organiziranoj čečenskoj mreži koja je organizirala put do Sirije. Sud je utvrdio da je podnositelj zahtjeva napustio Francusku početkom kolovoza 2013. kako bi otišao u ratnu zonu u Siriji, gdje se nalazio od 10. ili 11. kolovoza 2013. do 20. ili 25. rujna 2013. U presudi je utvrđeno i da je, kako bi doputovao u Siriju, podnositelj zahtjeva prošao kroz Njemačku, Poljsku (gdje je pribavio svoju rusku „vanjsku putovnicu”), Ukrajinu i Tursku.

22. Vlada je primijetila da je iz presude vidljivo da je podnositelj zahtjeva upotrijebio svoju rusku „vanjsku putovnicu”, koju su mu ruske vlasti izdale 13. srpnja 2011., za putovanje u Tursku, a zatim u Siriju. Primijetila je i da je podnositelj zahtjeva otišao u Siriju s jednim od svojih sunarodnjaka kojega je upoznao u Čečeniji 2011., nakon što je s njim ponovno stupio u kontakt u Francuskoj putem društvenih medija. Vlada je nadalje istaknula da iz spisa proizlazi da je podnositelj zahtjeva svoj odlazak iz Francuske u Siriju planirao nakon razgovora sa službenikom OFPRA-e 21. lipnja 2012., ali prije nego što mu je priznat status izbjeglice. Napomenula je da je Kazneni sud podnositeljeva supočinitelja u odsutnosti osudio na kaznu zatvora i izdao nalog za njegovo uhićenje. U presudi se spominje i da je supočinitelju otac pomogao da napusti ratnu zonu i vrati se u Čečeniju, gdje se još uvijek nalazio u vrijeme te presude.

(ii) Navodne posljedice francuske presude u Rusiji

23. Podnositelj zahtjeva ustvrdio je da su nakon objave presude protiv njega od 16. travnja 2015. ruske vlasti ponovno počele vršiti pritisak na članove njegove obitelji koji još uvijek žive u Čečeniji. S tim u vezi dostavio je dva pisma koja je navodno napisao član njegove obitelji (vidi stavke 46. i 49. ove presude) i jedan novinski članak (vidi stavak 51. ove presude).

(iii) Posljedice kaznene osude u Francuskoj: ukidanje podnositeljeva statusa izbjeglice i nalog za njegovo protjerivanje

24. Nakon osude podnositelja zahtjeva OFPRA je razmatrala opozivanje podnositeljeva statusa izbjeglice na temelju članka L. 711-6 2° Zakonika o ulasku i boravku stranaca i pravu na azil („Zakonik o imigraciji i azilu” – vidi stavak 56. ove presude). Stoga je 19. svibnja 2015. OFPRA-in službenik za zaštitu obavio razgovor s podnositeljem zahtjeva. Taj je razgovor obavljen putem video veze jer je podnositelj zahtjeva bio u zatvoru. Podnositelj zahtjeva također je bio pozvan podnijeti pisano očitovanje. Relevantni izvaci iz zapisnika razgovora glase kako slijedi:

„Pitanje (,P’): Kada vam je vaša obitelj vratila vašu rusku domaću putovnicu?”

PRESUDA K.I. protiv FRANCUSKE

Odgovor (,O'): kada su me zamolili da pokažem originalne isprave OFPRA-i, zamolio sam obitelj da je pošalje poštom ..., nakon toga su moji srodnici stupili u kontakt s ROVD-om [Područna policijska uprava] i uspjeli su mi kupiti domaću putovnicu za 300,00 dolara.

P: Kad su je dobili?

O: U ljeto 2013. godine.

P: Za što vam je trebala domaća putovnica kad ste imali vanjsku putovnicu?

O: Podnio sam zahtjev za tu putovnicu šest mjeseci prije nego što sam je dobio kako bih je pokazao OFPRA-i, nakon čega je više nisam trebao, ali sam je zadržao.

...

P: Zar vaši srodnici ... nisu imali problema s dobivanjem dokumenata od ROVD-a, čak i za novac?

O: U Čečeniji s novcem možete dobiti bilo što.

P: Čak i kad vas smatraju *personom non grata*?

O: Nije teško, moji [srodnici] kontaktirali su poznanika koji je poznavao šefa ROVD-a ... koji je uspio pokupiti moju putovnicu jer više nije bio u ROVD-u.

...

P: Koji su vaši trenutačni strahovi u slučaju vašeg vraćanja ...?

O: Nekoliko sam puta bio uhićen, prijetili su mi, tražili su da surađujem, pobjegao sam, zato se ne mogu vratiti.

P: Kakve ste novosti o tome primili od svoje obitelji ondje?

O: Srodnici mi kažu da se još uvijek provodi nadzor, ljudi dolaze i postavljaju pitanja.

P: Ljudi?

O: Ne predstavljaju se, ali odjeveni su u civilnu odjeću; kad sam stigao u Francusku, kontaktirali su me iz javnog tužiteljstva.

P: Kojeg javnog tužiteljstva?

O: Ruskog, rekli su da su zaposlenici ureda javnog tužitelja.

P: Došli su Francusku?

O: Uspjeli su nabaviti moj francuski broj i tako su me kontaktirali.

P: Kada?

O: Kad sam stigao 2011.

P: A od tada?

O: Sredinom 2012. zatražili su da odem s njima i da razgovaramo putem Skypea.

P: O čemu?

O: Ne znam, nisam stupio u kontakt.

...

P: Jeste li politički, društveno ili vjerski uključeni u čečensku zajednicu u Francuskoj?

PRESUDA K.I. protiv FRANCUSKE

O: Ne, ne poznajem mnogo ljudi, nemam mnogo kontakata i ovdje sam tek kratko vrijeme.

P: Imate li još uvijek kontakte s Čečenijom?

O: Sa srodnicima, da, telefonom.

P: A kontakte s ruskim, čečenskim vlastima?

O: Ne, nemam kontakta.”

25. Dana 18. studenoga 2015. prefekt Essonnea izdao je nalog za protjerivanje protiv podnositelja zahtjeva na temelju ozbiljne prijetnje koju K.I. predstavlja za javnu sigurnost (vidi stavak 24. ove presude) te je nadalje naveo upute o zemlji odredišta.

26. Dana 14. siječnja 2016. podnositelj zahtjeva podnio je žalbu Upravnom sudu u Versaillesu tražeći da se poništi nalog za protjerivanje od 18. studenoga 2015. (vidi stavak 25. ove presude).

27. Dana 23. lipnja 2016. OFPRA je opozvala status izbjeglice K.I.-u na temelju članka L. 711-6 2° Zakonika o imigraciji i azilu (vidi stavak 56. ove presude) uz obrazloženje da je bio pravomoćno osuđen u Francuskoj za kazneno djelo terorizma i da njegova prisutnost u Francuskoj predstavlja ozbiljnu prijetnju društvu. OFPRA je utvrdila, konkretno, da je iz obrazloženja presude od 16. travnja 2015. jasno da je u razdoblju od 1. rujna 2012. do 19. studenoga 2013. podnositelj zahtjeva, putem transnacionalne mreže povezane s čečenskim islamističkim pokretom s ograncima u nekoliko europskih zemalja i u Francuskoj, sudjelovao u prikupljanju sredstava za militantne skupine u Siriji i da su mu, nakon što je stigao u tu zemlju, pruženi podrška, naoružanje i obuka. OFPRA je utvrdila i da se uključio u borbu u kontekstu radikalnog vjerskog opredjeljenja koje je podnositelj opisao kao „salafist”. Podnositelj zahtjeva ustvrdio je da je iz zapisnika njegova razgovora s OFPRA-om od 19. svibnja 2015. (vidi stavak 24. ove presude) vidljivo da ga OFPRA nije pitala o njegovim uvjerenjima, stanju uma, bilo kakvom mogućem žaljenju ili prakticiranju religije.

28. Dana 14. prosinca 2016. K.I. je podnio žalbu Nacionalnom sudu za azil (CNDA) tražeći poništenje odluke OFPRA-e od 23. lipnja 2016. (vidi stavak 27. ove presude). U svojoj obrani, OFPRA je ustvrdila da tu žalbu treba odbiti. Tvrđila je, prije svega, da se klauzula o isključenju predviđena člankom 1. stavkom F. točkom (a) Ženevske konvencije treba primijeniti na podnositelja zahtjeva uz obrazloženje da su radnje koje se mogu pripisati oružanoj skupini kojoj se on pridružio u Siriji, u vrijeme vojne ofenzive poznate kao „operacija oslobađanja obale” u kolovozu 2013., bile usporedive sa zločinima protiv čovječnosti i ratnim zločinima, te da se teroristički čini za koje je osuđen u Francuskoj mogu okarakterizirati kao djela koja su u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda u smislu točke (c) tog članka. Podredno, OFPRA je tvrdila da njegova prisutnost u Francuskoj

predstavlja ozbiljnu prijetnju državnoj sigurnosti i društvu u smislu članka L. 711-6 2° Zakonika o imigraciji i azilu (vidi stavak 56. ove presude).

29. U presudi od 7. ožujka 2017. Upravni sud u Versaillesu poništio je odluku u kojoj je Rusija navedena kao zemlja odredišta (vidi stavak 25. ove presude) na temelju toga što, kao prvo, ne sadrži dostatno obrazloženje, osobito u pogledu rizika od nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja kojemu bi podnositelj zahtjeva mogao biti izložen ako bude vraćen u svoju zemlju podrijetla i, kao drugo, toga što podnositelj zahtjeva, koji je još uvijek imao status izbjeglice na dan pobijane odluke, stoga ne može biti zakonito udaljen u Rusiju.

30. Otkad je pušten iz zatvora 11. prosinca 2017., na podnositelja zahtjeva primjenjivala se zabrana napuštanja boravišta. Prema njegovim navodima, tri puta dnevno morao se javljati policijskoj postaji.

31. Dana 11. siječnja 2019. CNDA je potvrdio odluku OFPRA-e o opozivu statusa zaštite podnositelja zahtjeva (vidi stavak 27. ove presude). CNDA je donio odluku o primjeni članka L. 711-6 2° Zakonika o imigraciji i azilu (vidi stavak 56. ove presude). Konkretno, utvrdio je kako slijedi:

„...“

8. ... glavni direktor OFPRA-e [podnositelju zahtjeva] opozvao je status izbjeglice odlukom od 23. lipnja 2016. ... U [toj] odluci navedeno je i da je iz obrazloženja presude jasno da je podnositelj zahtjeva, tijekom razdoblja obuhvaćenog optužbama, u sklopu transnacionalne mreže povezane s čečenskim islamističkim pokretom s ograncima u nekoliko europskih zemalja, osobito u Poljskoj i Belgiji, i u nekoliko mjesta u Francuskoj, sudjelovao u prikupljanju sredstava za skupine koje se bore u Siriji, konkretno *Jaish Al-Muhajreen Wal Ansar* („vojska emigranata i pomagača”). Dio prikupljenih sredstava bio je namijenjen financiranju njegova odlaska u Siriju u društvu drugog okrivljenika ... koji se dogodio 10. ili 11. kolovoza 2013., a omogućila ga je ista mreža, nakon pažljivih i dugotrajnih priprema...

9. Na ročištu zatvorenom za javnost, [podnositelj] je, iako je priznao da je putovao u Siriju u kolovozu 2013., tvrdio da je to bilo u humanitarne svrhe. Priznao je da je otišao u Poljsku kako bi uzeo putovnicu, koju je ondje ostavio prije nego što je otputovao u Francusku u kolovozu 2011. da podnese zahtjev za azil kada je imao sedamnaest godina. Ne objašnjavajući detaljno u koji je poljski ured otišao kako bi dobio tu ispravu, sudu je rekao da mu je putovnica trebala kako bi putovao u Tursku, a odande u Siriju i kako bi se mogao slobodnije kretati. Zatim je dao zbunjujuće i neiskrene izjave o uvjetima njegova ulaska na sirijsko državno područje kako bi se pridružio skupini *Ansar Al Sham*, sastavljenoj od čečenskih, dagestanskih i inguških boraca, koja je bila dio džihadističkog konglomerata koji je u to vrijeme djelovao u Siriji i koji je predvodio Aslan Alievitch Sigaouri, poznat kao Djambulat ili Khalid-Čečen. Tijekom sudskog postupka, podnositelj je izjavio da ga je isti Djambulat pokupio na tursko-sirijskoj granici. Potvrdio je svoje veze s čečenskim vođom, kao što je već izjavio tijekom saslušanja na sudu, posebno ukazujući na to da je Djambulat poznao oca drugog mladog džihadista koji je bio u njegovoj pratnji, jer su bili iz istog sela. [Podnositelj] je stoga izjavio da su ga zbog toga drugi borci lako prihvatili. ...

10. Kao drugo, osim težine kaznenih djela koja predstavljaju terorističke činove, kao što je istaknuto u [podnositeljevoj] kaznenoj osudi donesenoj u Francuskoj nakon što mu je priznat status izbjeglice, žaljenje koje je izrazio zbog tih nedjela činilo se lažnim,

jer je, kao što je već rečeno, pokušao prikriti i stvarne okolnosti koje su dovele do njegova odlaska u Siriju i aktivnosti kojima se bavio nakon dolaska onamo. U kaznenoj osudi u njegovu spisu stoga su jasno naglašeni ideološki motivi za njegovo putovanje i, osobito, njegova želja da ratuje u oružanom džihadu. Tijekom sudskog postupka i njegova je tetka ukazala na to da je počeo radikalizirati prakticiranje religije godinu dana nakon dolaska u Francusku te da je nekoliko puta dnevno pohađao satove arapskog jezika...

Prema tome, priroda i težina činova za koje je osuđen i svi elementi koji se odnose na njegove postupke od njegova dolaska u Francusku dovode do zaključka da njegova prisutnost sada predstavlja ozbiljnu prijetnju društvu u smislu članka L. 711-6, 2° Zakonika o imigraciji i azilu. Prema tome, [podnositelj] ne može valjano tvrditi da mu je glavni direktor OFPRA-e neopravdano opozvao status izbjeglice na temelju odredbi članka L. 711-6, 2° gore navedenog Zakonika o imigraciji i azilu niti tražiti, posljedično, da i dalje bude priznat kao izbjeglica..."

2. *Događaji koji su se dogodili nakon podnošenja zahtjeva Suda*

32. Dana 25. siječnja 2019. podnositelj zahtjeva zatražio je od Suda da ukaže na privremenu mjeru, na temelju pravila 39. Poslovnika Suda, kako bi spriječio francusku Vladu da ga protjera u Rusiju.

33. Dana 28. siječnja 2019. dežurni sudac odlučio je privremeno odobriti podnositeljev zahtjev za privremenu mjeru do 4. veljače 2019. i zatražiti od Vlade, u skladu s pravilom 54. stavkom 2. točkom (a), da dostavi informacije. Te su se informacije odnosile na pitanje postoji li nova odluka u kojoj je određena zemlja odredišta, na rokove za njegovo udaljenje u Rusiju i na razmatranje od strane domaćih vlasti rizika od postupanja protivnog članku 3. Konvencije u slučaju njegova vraćanja u zemlju podrijetla.

34. Dana 28. siječnja 2019., dok se na njega još primjenjivala zabrana napuštanja boravišta, podnositelj je uhićen. Prefektica Seine-Maritimea izdala je nalog za njegovo smještanje u centar za administrativni pritvor u Lilleu u Lesquinu kako bi se osiguralo izvršenje naloga za protjerivanje. Podnositelj je o tom nalogu obaviješten u 9.15 sati. U centru je smješten na odjel za „terorizam“.

35. Istog dana, prefektica Seine-Maritimea pisala je ruskom veleposlaniku u Francuskoj i zatražila da se podnositelju zahtjeva izda konzularna propusnica (*laissez-passer*). U tom je dopisu istaknula da je prefekt Meurthe-et-Mosellea veleposlanstvu već poslao zahtjev za identifikaciju dotične osobe 26. listopada 2017., zajedno s opsežnim spisom.

36. Dana 30. siječnja 2019. Vlada je odgovorila na zahtjev dežurnog suca za informacije. Navela je da je, u nedostatku odluke o zemlji odredišta, zakonski nemoguće udaljiti podnositelja zahtjeva. Rizik od postupanja protivnog članku 3. Konvencije ocijenit će domaća tijela pri donošenju odluke te će, u svakom slučaju, biti moguće pokrenuti postupak pred Upravnim sudom radi privremene pravne zaštite ili poništenja. Podnositelj zahtjeva, kojemu su te informacije priopćene, naglasio je da je njegovo udaljenje nužno bilo zakazano, jer je određivanje administrativnog pritvora

moguće samo na temelju prvog stavka članka L. 554-1 Zakonika o imigraciji i azilu „u trajanju koje je strogo nužno [za] odlazak”. Istaknuo je i da žalba protiv odluke kojom se određuje zemlja odredišta nema odgodni učinak (vidi stavak 69. ove presude).

37. Dana 30. siječnja 2019. sudac nadležan za određivanje pritvora pri regionalnom sudu (*tribunal de grande instance*) u Lilleu naložio je produljenje zadržavanja podnositelja zahtjeva za razdoblje od dvadeset osam dana, a taj je nalog 1. veljače 2019. potvrdio Žalbeni sud u Douaiju.

38. Dana 4. veljače 2019. dežurni sudac Suda odlučio je obustaviti primjenu pravila 39., u svjetlu informacija koje su dostavile stranke (vidi stavak 36. ove presude), te je obavijestio podnositelja zahtjeva da je njegov zahtjev preuranjen jer ne postoji izvršna odluka o njegovu udaljenju, s obzirom na to da nalog za protjerivanje još nije popraćen uputama o zemlji odredišta.

39. Dana 25. veljače 2019. prefektica Seine-Maritimea odredila je upute kojima je kao zemlja odredišta određena Ruska Federacija ili bilo koja zemlja u koju će podnositelj zahtjeva biti zakonito prihvaćen. U odluci je navedeno da je podnositelj zahtjeva tvrdio da se ne želi vratiti u Rusiju jer mu je ondje život u opasnosti, ali da nije pružio nikakve dokaze koji bi potvrdili da bi se suočio sa stvarnim i ozbiljnim osobnim rizikom da će biti izložen postupanju protivnom članku 3. Konvencije.

40. Dana 27. veljače 2019. podnositelj zahtjeva Sudu je podnio novi zahtjev za određivanje privremene mjere. Istog je dana dežurni sudac odlučio ponovno privremeno primijeniti pravilo 39. do 8. ožujka 2019. i uključujući taj datum.

41. Dana 1. ožujka 2019. sudac privremene pravne zaštite Upravnog suda u Lilleu odbio je zahtjev za privremenu pravnu zaštitu koji je podnositelj podnio 27. veljače 2019., na temelju članka L. 521-2 Zakonika o upravnim sporovima (zahtjevi za privremenu pravnu zaštitu radi zaštite neke temeljne slobode), u kojem je tražio odgodu izvršenja naloga od 25. veljače 2019. (vidi stavak 39. ove presude). Sudac privremene pravne zaštite smatrao je da uvjet hitnosti nije bio ispunjen s obzirom na to da je Sud Vladi naznačio da se podnositelja zahtjeva ne udalji prije 8. ožujka 2019. Sudac je dodao da, u svakom slučaju, ruski konzulat još nije izdao konzularnu propusnicu u svrhu izvršenja njegova udaljenja.

42. Dana 5. ožujka 2019. Vlada je odgovorila na zahtjev dežurnog suca za informacijama. Navela je da je podnositeljev zahtjev za privremene mjere preuranjen jer, unatoč tome što je zemlja odredišta određena nalogom od 25. veljače 2019. (vidi stavak 39. ove presude), ruske vlasti još nisu pristale ponovno primiti podnositelja zahtjeva u svoju zemlju.

43. U e-poruci od 7. ožujka 2019., koju je podnositelj zahtjeva dostavio Sudu, jedan od njegovih srodnika upozorio je njegova odvjetnika na činjenicu da su članove njegove obitelji prethodnog dana vlasti pozvale u policijsku postaju u Groznom, gdje su ih službenici Savezne sigurnosne službe Ruske

Federacije (FSB) ispitivali o tome gdje se on nalazi. Službenici su, po svemu sudeći, svoju prisutnost objasnili činjenicom da su francuske vlasti od svojih ruskih kolega zatražile da „dođu po” podnositelja zahtjeva. Vlada je napomenula da podnositelj zahtjeva nije dokazao da je povezan s autorom e-poruke i nije dao nikakve informacije o njegovu ili njezinu identitetu.

44. Dana 8. ožujka 2019., u svjetlu informacija koje su dostavile stranke, dežurni sudac odlučio je produljiti primjenu pravila 39. dok Sud ispituje zahtjev.

45. Dana 21. ožujka 2019. odbor za dodjelu pravne pomoći pri Državnom vijeću (*Conseil d'État*) podnositelju je dodijelio pravnu pomoć u vezi s njegovom žalbom protiv odluke CNDA-a od 11. siječnja 2019. koja se odnosi na opoziv njegova statusa izbjeglice (vidi stavak 31. ove presude).

46. Prema izjavi svjedoka koju je napisao član njegove obitelji i koju je podnositelj zahtjeva priložio obrascu zahtjeva koji je Sud primio 28. ožujka 2019., čečenski službenici odgovorni za provedbu zakona posjetili su dom svjedoka u nekoliko navrata od podnositeljeve osude u Francuskoj kako bi se raspitali o njegovu mogućem povratku u Čečeniju (vidi stavak 23. ove presude). Vlada je navela da pismo nije datirano i da podnositelj zahtjeva nije dokazao nikakvu vezu s autorom tog pisma.

47. Dana 30. travnja 2019. sudac nadležan za određivanje pritvora pri regionalnom sudu (*tribunal de grande instance*) u Parizu produljio je administrativni pritvor podnositelja zahtjeva za još mjesec dana. Sudac je utvrdio da su ruska konzularna tijela priznala podnositelja zahtjeva kao svojeg državljanina, da mu je izdana konzularna propusnica za razdoblje od 12. travnja do 12. svibnja 2019. te da je prefektura 24. travnja 2019. zatražila let za Rusku Federaciju najkasnije 11. svibnja 2019.

48. Dana 16. svibnja 2019. Upravni sud u Lilleu odbio je podnositeljevu žalbu protiv uputa od 25. veljače 2019. u kojima je kao zemlja odredišta određena Rusija (vidi stavak 39. ove presude) iz sljedećih razloga:

„6. ... Međutim, [podnositeljev] status izbjeglice opozvan je odlukom istog ureda od 23. lipnja 2016., potvrđenom odlukom Nacionalnog suda za azil 11. siječnja 2019. Kazneni sud u Parizu osudio je [podnositelja zahtjeva] za djela počinjena kao rezultat njegova sudjelovanja u skupini čečenskih islamističkih boraca u Siriji i pružanja potpore toj skupini.

7. Na podnositelju je da izvede dokaze koji pokazuju da je opravdano vjerovati da će biti izložen stvarnom riziku da bude podvrgnut postupanju protivnom članku 3. Konvencije ako bude vraćen u svoju zemlju. ...

8. U ovom predmetu, [podnositelj] je ušao u Francusku 2011. i čini se da više nema (i stoga nije dokazao da ima) veze s osobama koje pripadaju skupini za koju se smatra da je izložena riziku u Čečeniji. Međutim, iz izvješća švicarske organizacije za pomoć izbjeglicama od 13. svibnja 2016. o stanju ljudskih prava u Čečeniji proizlazi da se pojedinci koji imaju vezu s pobunjenicima, čak i ako je ta veza u dalekoj prošlosti, smatraju izloženima riziku, da se osobe vraćene u Čečeniju suočavaju s akutnim rizikom ako su ondje prethodno bile osuđene, što nije slučaj kod podnositelja zahtjeva, i da je, konačno, salafizam zabranjen, a osobe povezane s Islamskom državom, koje djeluju na čečenskom teritoriju, posebno su podložne uhićenju. Međutim, u novijem

izvješću iz kolovoza 2018. godine Europskog potpornog ureda za azil navodi se da osobe koje se vraćaju iz Sirije nakon povratka nadziru ruske vlasti, ali da su čečenske vlasti uspostavile programe prihvata za žene i djecu, ali i za neke borce repatriране iz Sirije.

9. [Podnositelj zahtjeva], kako bi dokazao stvarne i osobne rizike s kojima će se suočiti u slučaju vraćanja, ograničio se na dostavljanje iskaza osobe koju predstavlja kao svoju baku, a da nije dokazao tu obiteljsku vezu. Priložio je i e-poruku osobe za koju tvrdi da mu je rođak, ali čiji identitet nije dokazao, u kojoj mu je priopćeno ono što su rekly njegove baka i tetka. Nadalje, ti iskazi potvrđuju samo činjenicu da su se ruske obavještajne službe raspitivale o podnositeljevu povratku. Međutim, nema dokaza da je podnositelj zahtjeva, koji je upotrijebio svoju rusku putovnicu da bi došao do Turske i ratne zone u Siriji, tražen ili optužen u svojoj zemlji. Iz prethodno navedenog proizlazi da, iako je moguće da je [podnositelj zahtjeva] identificiran kao pripadnik skupine koja je pod nadzorom u njegovoj zemlji, on nije dokazao, u dosadašnjem postupku, da će biti podvrgnut stvarnom i osobnom zlostavljanju ako bude vraćen u tu zemlju. Slijedom toga, žalbeni razlog koji se odnosi na pogrešku u ocjeni mora se odbaciti. Slično tome, iz navedenog, kao ni iz odredbi odluke, ne proizlazi da upravno tijelo nije temeljito ispitalo osobnu situaciju podnositelja zahtjeva. ...”

49. U drugoj izjavi (vidi stavak 23. ove presude) koju je podnositelj zahtjeva poslao Sudu 3. siječnja 2020., dotični svjedok tvrdio je da su, budući da je podnositelj zahtjeva bio zatvoren u Francuskoj, agenti ORB-a koji su radili za režim u Čečeniji posjetili njegov dom. S tim u vezi, naveo je da su 2014. – 2015. dva policijska službenika došla u njegov dom postaviti mu pitanja o podnositelju zahtjeva. Navodno su svjedoka optužili za supočiniteljstvo u terorizmu jer je u listopadu 2013. podnositelju poslao novac te su mu zbog toga prijetili kaznenim progonom. Svjedok je dalje naveo da su otprilike u lipnju 2017., šest mjeseci prije puštanja podnositelja na slobodu, dva policijska službenika došla u njegov dom obavijestiti ga da će se tražiti njegovo izručenje. Svjedok je dalje izjavio da su on i njegov srodnik krajem veljače 2019. bili pozvani u Područnu upravu za sigurnost u gradu Groznom, gdje im je agent Savezne sigurnosne službe Ruske Federacije (FSB) jasno dao do znanja da će podnositelj zahtjeva biti zatvoren čim stigne na rusko tlo. Osim toga, čečenski policijski službenici ispitivali su ih o aktivnostima podnositelja zahtjeva od njegova izlaska iz zatvora, njegovim kontaktima i mogućim planovima za povratak u Rusiju. Svjedok je naveo i da je Čečen koji je imao status izbjeglice u Njemačkoj i koji je navodno bio jedan od podnositeljevih prijatelja uhićen i zatvoren čim je stigao u Rusiju nakon što je onamo došao da se oženi.

50. Vlada je napomenula da izjava poslana Sudu 3. siječnja 2020. nije datirana.

51. Podnositelj zahtjeva dostavio je i novinski članak u kojem se izvještava o suđenju njegovu prijatelju (vidi stavak 49. ove presude) i navodi da je njegovo priznanje dobiveno mučenjem. Vlada je napomenula da se u novinskom članku ne navodi da su druge osobe bile uključene i da podnositelj zahtjeva nije pružio nikakvo objašnjenje o svojoj vezi s osobom koju je predstavio kao jednog od svojih prijatelja (vidi stavak 49. ove presude).

52. Dana 26. svibnja 2020. prefekt Dordognea izdao je nalog za ograničenje kretanja podnositelja zahtjeva u kojem je određen zahtjev da se podnositelj javlja policijskoj postaji tri puta dnevno.

53. Dana 29. srpnja 2020. *Conseil d'État*, na temelju članka L. 822 1 Zakonika o upravnom sudovanju (vidi stavak 70. ove presude) odbio je podnositeljevu žalbu protiv odluke CNDA-a od 11. siječnja 2019. kojom je potvrđena odluka OFPRA-e o opozivu njegova statusa izbjeglice (vidi stavak 31. ove presude). Tražeći poništenje te odluke, podnositelj zahtjeva naveo je da je nevažeća zbog prvotne pogreške u primjeni prava u dijelu u kojem se CNDA pozvao na odredbe članka L. 711-6 Zakonika o imigraciji i azilu, kojim je netočno prenesena Direktiva 2011/95/EU (vidi stavak 73. ove presude) „izjednačavanjem gubitka statusa izbjeglice (*loss of refugee status*) s činjenicom da osoba više nije izbjeglica (*fact of no longer being a refugee*)”, i zbog druge pogreške u primjeni prava u dijelu u kojem je CNDA presudio da primjena članka L. 711-6 Zakonika o imigraciji i azilu znači i da je njegov status izbjeglice ukinut i da on više nije izbjeglica (vidi u vezi s tim sudsku praksu Suda Europske unije (CJEU) navedenu u stavcima 74. – 76. ove presude i sudsku praksu *Conseil d'État* navedenu u stavcima 61. i 62. ove presude). U svojim podnescima u vezi s odlukom od 29. srpnja 2020., javni izvjestitelj pred *Conseil d'État* o relevantnom žalbenom razlogu naveo je kako slijedi:

„Suprotno onome što se tvrdi u dodatnom očitovanju, sud nije propustio ispuniti svoju sudsku dužnost niti je pogrešno primijenio pravo u vezi s tom sudskom praksom, koja mu samo zabranjuje, kada odlučuje o žalbi protiv mjere opoziva statusa izbjeglice donesene na temelju članka L. 711-6 Zakonika o imigraciji i azilu, da automatski odluči da podnositelj zahtjeva više nije izbjeglica na temelju članka L. 711-4 istog zakonika. To nije ono što je učinio, iako je OFPRA tražila da to učini. Iako u svojem obrazloženju nespretno navodi, *in fine*, da [podnositelj] neopravdano traži da ga se i dalje smatra izbjeglicom, to je nedostatak koji se ne ponavlja kod drugih žalbenih razloga, u kojima se nigdje ne spominje članak L. 711-4, ni u izreci, u kojoj je samo odbačena žalba. Podnositelj zahtjeva može biti siguran da još uvijek jest izbjeglica, a to zapažanje i dalje vrijedi, a da nije potrebno prihvatiti žalbu.”

54. Vlada je objasnila da je podnositelju zahtjeva, na kojeg se još uvijek primjenjuje mjera ograničenja kretanja, država dodijelila smještaj i financijsku potporu.

55. Podnositelj zahtjeva naveo je da ima samo dva bliska srodnika u Čečeniji i da su muški članovi njegove obitelji ili preminuli ili su korisnici međunarodne zaštite u Europi.

II. MJERODAVNI PRAVNI OKVIR I PRAKSA

A. DOMAĆE PRAVO I PRAKSA

1. *Domaće pravo o prestanku statusa izbjeglice na temelju članka L. 711-6 Zakonika o imigraciji i azilu*

(a) **Zakonodavstvo**

56. Zakonik o ulasku i boravku stranaca i pravu na azil („Zakonik o imigraciji i azilu”), koji je u to vrijeme bio primjenjiv, glasio je kako slijedi:

Članak L. 513-2

„Kada je protiv stranca na snazi nalog za protjerivanje ili udaljenje, izdat će se upute za njegovo udaljenje:

1° u zemlju čiji je državljanin, osim ako su mu francusko tijelo za zaštitu izbjeglica i apatrida ili Nacionalni sud za azil priznali status izbjeglice ili pravo na supsidijarnu zaštitu, ili ako je njegov zahtjev za azil još uvijek u postupku;

2° ili, na temelju sporazuma ili dogovora Europskih zajednica o ponovnom prihvatu ili bilateralnog sporazuma ili dogovora o ponovnom prihvatu, u zemlju koja je strancu izdala trenutno važeću putnu ispravu;

3° ili, uz suglasnost dotičnog stranca, u bilo koju zemlju u koju može biti zakonito prihvaćen.

Stranca se ne smije udaljiti u neku zemlju ako je dokazao da će mu u njoj život ili sloboda biti ugroženi ili da će ondje biti izložen postupanju protivnom članku 3. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda od 4. studenoga 1950.”

Članak L. 711-1

„Kao izbjeglicu priznat će se svaku osobu koja je progonjena zbog svojih aktivnosti u promicanju slobode i svaku osobu u odnosu na koju Ured Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice izvršava svoje ovlasti na temelju odredbi članaka 6. i 7. svojeg statuta koji je Opća skupština Ujedinjenih naroda usvojila 14. prosinca 1950., ili koja ispunjava kriterije utvrđene u članku 1. Ženevske konvencije od 28. srpnja 1951. o statusu izbjeglica. Na takve osobe primjenjuju se odgovarajuće odredbe koje se odnose na izbjeglice utvrđene u gore navedenoj Ženevskoj konvenciji.”

Članak L. 711-4

„...“

Tijelo [za zaštitu izbjeglica i apatrida] može i opozvati status izbjeglice, u bilo kojem trenutku, na vlastitu inicijativu ili na zahtjev upravnih tijela, u sljedećim slučajevima:

...

3° Izbjeglicu se, s obzirom na okolnosti nastale nakon što mu je priznat taj status, mora isključiti iz takvog statusa na temelju članka 1. stavaka D., E. ili F., gore navedene Ženevske konvencije od 28. srpnja 1951.”

Članak L. 711-6

„Status izbjeglice neke osobe može biti odbijen ili opozvan:

1° ako je na temelju ozbiljnih razloga opravdano smatrati da prisutnost te osobe u Francuskoj predstavlja ozbiljnu prijetnju sigurnosti zemlje;

2° dotična osoba u Francuskoj je osuđena pravomoćnom presudom za teško kazneno djelo (*crime*) ili za lakše kazneno djelo (*délit*) koje predstavlja teroristički čin ili je za njega propisana kazna zatvora u trajanju od deset godina, a njezina prisutnost predstavlja ozbiljnu prijetnju društvu.”

57. Na temelju članka L. 724-1 Zakonika o imigraciji i azilu, OFPRA pisanim putem obavještava osobu kojoj namjerava opozvati status izbjeglice na temelju članka L. 711-6 tog zakonika i navodi razloge za pokretanje tog postupka. U presudi od 19. lipnja 2020. (br. 425213) *Conseil d'État* odlučio je da OFPRA nije dužna, u kontekstu upravnog postupka, dotičnoj osobi dostaviti sve pripremne dokumente koji se odnose na njezinu odluku prije ukidanja statusa izbjeglice. Dotična osoba ima pravo podnijeti pisano očitovanje, a OFPRA, ako to smatra potrebnim, može obaviti razgovor (članak L. 724-2 Zakonika o imigraciji i azilu). Dotičnu osobu pisanim se putem obavještava o odluci OFPRA-e, za koju se moraju navesti činjenični i pravni razlozi (članak L. 724-3 Zakonika o imigraciji i azilu).

58. Na temelju članka L. 731-2 Zakonika o imigraciji i azilu, CNDA ispituje svaku žalbu podnesenu protiv odluke OFPRA-e na temelju članka L. 711-6 tog zakonika. Žalba se mora podnijeti u roku od mjesec dana od obavijesti o odluci OFPRA-e.

59. U presudi od 19. lipnja 2020. (br. 425213) *Conseil d'État* smatrao je da uloga CNDA-a nije ocijeniti zakonitost odluke OFPRA-e koja mu je upućena, već donijeti vlastitu odluku o pravu osobe da zadrži status izbjeglice u svjetlu svih činjeničnih okolnosti koje su sudu poznate u trenutku donošenja odluke.

60. Revizija protiv odluke CNDA-a može se podnijeti *Conseil d'État*. Jednomjesečni rok u tu svrhu teče od trenutka obavijesti o odluci CNDA-a.

(b) Domaća sudska praksa o prestanku statusa izbjeglice

(i) Sudska praksa Conseil d'État

61. Prema pravu Europske unije (EU), države članice mogu, pod određenim uvjetima, opozvati status koji je izbjeglici priznalo neko državno tijelo. Posljedice tog opoziva dovele su do presude Suda Europske unije od 14. svibnja 2019., kako je izloženo u stavku 76. ove presude. U presudi br. 416032 od 19. lipnja 2020. o opozivu statusa izbjeglice na temelju članka L. 711-6 Zakonika o imigraciji i azilu, *Conseil d'État*, odlučujući u skladu s presudom Suda Europske unije, utvrdio je kako slijedi:

„...“

6. Odredbe članka L. 711 6. Zakonika o ulasku i boravku stranaca i pravu na azil moraju se tumačiti u skladu s ciljevima Direktive 2011/95/EU od 13. prosinca 2011.,

PRESUDA K.I. protiv FRANCUSKE

ciljevima kojima se osigurava prenošenje te direktive u domaće pravo i nastoji osigurati, u skladu sa Ženevskom konvencijom od 28. srpnja 1951. i Protokolom potpisanim u New Yorku 31. siječnja 1967., da sve države članice primjenjuju zajedničke kriterije za utvrđivanje osoba kojima je potrebna međunarodna zaštita i da tim osobama bude dostupna minimalna razina pogodnosti u svim državama članicama. Iz članka 14. stavaka 4. i 5. te Direktive, kako ga je protumačio Sud Europske unije u svojoj presudi od 14. svibnja 2019. u predmetima C-391/16, C-77/17 i C-78/17, proizlazi da „opoziv” statusa izbjeglice ili odbijanje priznavanja tog statusa, kako je predviđeno u tim odredbama, ne može za učinak imati uskraćivanje priznavanja kao izbjeglice dotičnog državljanina treće zemlje ili osobe bez državljanstva, koji ispunjavaju uvjete da budu izbjeglice u smislu članka 1. stavka A. Ženevske konvencije. Nadalje, članak 14. stavak 6. te Direktive mora se tumačiti na način da država članica koja iskoristi mogućnosti predviđene člankom 14. stavcima 4. i 5. te Direktive mora izbjeglici obuhvaćenom primjerima iz potonjih odredbi, a koji se nalazi na državnom području te države članice, priznati barem prava i zaštitu sadržane u Ženevskoj konvenciji na koju članak 14. stavak 6. izričito upućuje, osobito zaštitu od prisilnog udaljenja ili vraćanja (*refoulement*) u zemlju u kojoj bi njegov ili njezin život ili sloboda bili ugroženi te sva prava prema toj Konvenciji čije uživanje ne zahtijeva zakonit boravak.

7. Iz gore navedenog proizlazi da odredbe članka L. 711-6 Zakonika o ulasku i boravku stranaca i pravu na azil OFPRA-i omogućuju samo da odbije priznati ili da ukine pravnu i upravnu zaštitu izbjeglica, u granicama utvrđenima člankom 33. stavkom 1. Ženevske konvencije i člankom 14. stavkom 6. Direktive od 13. prosinca 2011., ako je na temelju ozbiljnih razloga opravdano smatrati da prisutnost osobe u Francuskoj predstavlja ozbiljnu prijetnju državnoj sigurnosti ili ako je dotična osoba u Francuskoj osuđena pravomoćnom presudom za teško kazneno djelo (*crime*) ili za lakše kazneno djelo (*délit*) koje predstavlja teroristički čin ili je za njega propisana kazna zatvora u trajanju od deset godina, a njezina prisutnost predstavlja ozbiljnu prijetnju društvu. Gubitak statusa izbjeglice koji proizlazi iz primjene članka L. 711-6 stoga neće imati nikakvog utjecaja na činjenicu da osoba jest izbjeglica i ona će i dalje biti priznata kao takva u slučaju da OFPRA i, kada je to primjenjivo, Sud za azil primijeni članak L. 711-6, u granicama članka 33. stavka 1. Ženevske konvencije i članka 14. stavka 6. Direktive od 13. prosinca 2011. Slijedi da nije došlo do pogreške u primjeni prava u odluci Nacionalnog suda za azil da cilj članka L. 711-6 gore navedenog zakonika nije bilo dodavanje novih klauzula o isključenju te se tom odlukom nije, u tim okolnostima, zanemarilo ni Ženevsku konvenciju ni ciljeve Direktive od 13. prosinca 2011. ...”

62. U presudi od 19. lipnja 2020. (br. 428140) *Conseil d'État* utvrdio je da je člankom L. 711-6 Zakonika o imigraciji i azilu (vidi stavak 56. ove presude) predviđeno kako slijedi:

„... za mogućnost odbijanja priznanja ili opoziva statusa izbjeglice, koje ne utječe na to ima je li dotična osoba izbjeglica ili je li ostala izbjeglica sve dok ispunjava uvjete, moraju biti ispunjena dva kumulativna zahtjeva. Dužnost je OFPRA-e i, u slučaju podnošenja žalbe, Nacionalnog suda za azil provjeriti je li dotična osoba osuđena za jedno od kaznenih djela navedenih u gore navedenim odredbama te također ocijeniti je li njezina prisutnost na francuskom državnom području takva da predstavlja, na dan njihove odluke, ozbiljnu prijetnju društvu u smislu tih odredbi, odnosno je li takva da utječe na jedan od temeljnih interesa društva, uzimajući u obzir počinjenje kaznenog djela, što samo po sebi ne može zakonski opravdati odluku o odbijanju priznanja ili opozivu statusa izbjeglice, te okolnosti u kojima je kazneno djelo počinjeno, ali i vrijeme koje je proteklo te cjelokupno ponašanje dotične osobe od tada, zajedno sa svim relevantnim okolnostima na dan donošenja odluke ...”

(ii) *Mišljenja koja je CNDA donio na temelju članka L. 731-3 Zakonika o imigraciji i azilu*

63. CNDA može biti pozvan na temelju članka L. 731-3 Zakonika o imigraciji i azilu donijeti mišljenje o daljnjoj primjeni ili poništenju naloga za protjerivanje ili udaljenje protiv podnositelja kojemu je oduzet status izbjeglice na temelju činjenice da njegova prisutnost u Francuskoj predstavlja ozbiljnu prijetnju državnoj sigurnosti (članak L. 711-6 Zakonika o imigraciji i azilu). Člankom L. 731-3 zakonika predviđeno je kako slijedi:

„Nacionalni sud za azil ispitat će sve zahtjeve koje mu upute izbjeglice u slučaju da su protiv njih poduzete mjere u skladu s člancima 31., 32. i 33. Ženevske konvencije od 28. srpnja 1951. o statusu izbjeglica te će donijeti mišljenje o daljnjoj primjeni ili poništenju tih mjera. U takvim slučajevima zahtjev će obustaviti izvršenje dotične mjere. Pravo na podnošenje takvog zahtjeva ostvaruje se u roku od tjedan dana podložno uvjetima utvrđenima uredbom nakon savjetovanja s *Conseil d'État*.“

64. Zahtjev za mišljenje na temelju članka L. 731-3 Zakonika o imigraciji i azilu mora se podnijeti CNDA-u u roku od tjedan dana od obavijesti o dotičnoj mjeri. CNDA mora donijeti obrazloženo mišljenje.

65. U mišljenju od 14. veljače 2020. u vezi s odlukom od 16. siječnja 2020. u kojoj je prefekt Haute-Garonnea donio odluku o udaljenju ruskog državljanina u zemlju čiji je državljanin ili bilo koju drugu državu u koju će biti zakonito prihvaćen, CNDA je utvrdio kako slijedi:

„5. Na temelju članka L. 711-4 navedenog zakonika, status izbjeglice prestaje kada je dotična osoba obuhvaćena jednom od klauzula o prestanku iz članka 1. stavka C. Ženevske konvencije, jednom od klauzula o isključenju iz stavka F. istog članka, ili kada je priznanje tog statusa ishođeno prijearom. Na temelju stavka 2. članka L. 711-6 navedenog zakonika, u verziji primijenjenoj [na podnositelja zahtjeva], ‚status izbjeglice‘ bilo koje osobe koja je u Francuskoj osuđena pravomoćnom presudom za teško kazneno djelo (*crime*) ili za lakše kazneno djelo (*délit*) koje predstavlja teroristički čin ili je za njega propisana kazna zatvora u trajanju od deset godina, a čija prisutnost predstavlja ozbiljnu prijetnju društvu, može biti ukinut. Te su odredbe donesene kako bi se osigurao prijenos u francusko pravo članka 14. stavaka 4. i 5. Direktive 2011/95/EU od 13. prosinca 2011., kojima se predviđa mogućnost da države članice opozovu ili odbiju priznati status izbjeglice ako je opravdano smatrati da dotična osoba predstavlja opasnost za sigurnost države u kojoj se nalazi ili ako dotična osoba, s obzirom na to da je pravomoćno osuđena za teško kazneno djelo, predstavlja opasnost za društvo te države. Stavkom 6. istog članka predviđeno je da osobama na koje se primjenjuju stavci 4. ili 5. pripadaju prava navedena u člancima 3., 4., 16., 22., 31., 32. i 33. Ženevske konvencije ili slična prava, pod uvjetom da se nalaze u predmetnoj državi. Iz odredaba članka 14., kako ih je protumačio Sud Europske unije u presudi Velikog vijeća od 14. svibnja 2019. (Spojeni predmeti C-391/16, C-77/17 i C-78/17), proizlazi da, iako Unija nije stranka Ženevske konvencije, članak 78. stavak 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i članak 18. Povelje Europske unije o temeljnim pravima ipak zahtijevaju da poštuje pravila te konvencije. S tim u vezi, u članku 2. stavku (e) Direktive 2011/95/EU ‚status izbjeglice‘ definira se kao ‚priznavanje kao izbjeglice [državljanina treće zemlje ili osobe bez državljanstva] od strane države članice‘. Kao što je vidljivo iz uvodne izjave 21. te direktive, takvo priznanje ima deklarativan, a ne konstitutivan učinak na to da je osoba izbjeglica u smislu članka 2. stavka (d) Direktive 2011/95/EU i članka 1. stavka A. Ženevske konvencije. Stoga,

osobe kojima je oduzet status izbjeglice na temelju članka 14. stavaka 4. i 5. Direktive 2011/95/EU jesu, ili i dalje jesu, izbjeglice u smislu članka 1. stavka A. točke (2) Ženevske konvencije te posljedično i dalje zadovoljavaju materijalne uvjete da budu izbjeglice, odnosno postojanje osnovanog straha od proganjanja u zemlji podrijetla.

6. U ovom predmetu očito je, konkretno, iz stavka 9. gore navedene odluke suda od 26. srpnja 2019. da OFPRA nije osporila priznanje [podnositelja] kao izbjeglice, a time i postojanje osnovanog straha od proganjanja u slučaju njegova vraćanja u Rusku Federaciju zbog njegovih političkih mišljenja. Pred Sudom činjenica da je podnositelj zahtjeva izbjeglica nije dovedena u pitanje na temelju jedne od klauzula o prestanku predviđenih u članku 1. stavku C. Ženevske konvencije, ili na temelju jedne od klauzula o isključenju predviđenih u članku 1. stavku F. te konvencije, ili na temelju toga što je priznanje [podnositelja] kao izbjeglice ishodeno prijeverom. Stoga [podnositelj zahtjeva] jest izbjeglica u smislu i u svrhu gore navedenog članka L. 731 3 Zakonika o imigraciji i azilu ...

13. U ovom predmetu [podnositelj] je izbjeglica koji je, u tom svojstvu, dokazao opravdan strah od proganjanja iz političkih razloga ako bude vraćen u Rusku Federaciju, zemlju čiji je državljanin. Stoga je odluka prefekta od 16. siječnja 2020. ..., u dijelu u kojem se upućuje da se [podnositelja] udalji u zemlju čiji je državljanin, u suprotnosti s obvezama Francuske koje proizlaze iz prava na zaštitu izbjeglica od prisilnog udaljenja ili vraćanja (*refoulement*), kako je zajamčeno člankom 33. Ženevske konvencije, člankom 4. i člankom 19. stavkom 2. Povelje Europske unije o temeljnim pravima i člankom 3. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda od 4. studenoga 1950.”

66. U mišljenju od 16. prosinca 2020. u vezi s odlukom od 20. listopada 2020. u kojoj je prefekt Hauts-de-Seinea donio odluku o udaljenju državljanina Šri Lanke iz Francuske u zemlju čiji je državljanin ili bilo koju drugu zemlju u koju će biti zakonito prihvaćen, CNDA je utvrdio kako slijedi:

„9. Prema tome, iako je [podnositeljev] status izbjeglice opozvan odlukom OFPRA-e koja je postala pravomoćna na temelju članka L. 711-6, 2° Zakonika o imigraciji i azilu, taj opoziv nema nikakvog utjecaja na činjenicu da on ostaje izbjeglica i da i dalje uživa prava koja iz toga proizlaze. U odluci OFPRA-e od 29. svibnja 2020., kojom je ukinut [podnositeljev] status izbjeglice, istaknuta je njegova predanost ciljevima Tamila u sklopu Tigrova oslobođenja Tamilskog Eelama (LTTE) i naznačeno je da su njegovi strahovi u slučaju vraćanja u njegovu zemlju i dalje prisutni i da nema potrebe za ispitivanjem primjene članka L. 711-4, prvog stavka, Zakonika o imigraciji i azilu, koji se odnosi na uvjete prestanka međunarodne zaštite, posebice zbog promjene okolnosti na temelju kojih je zaštita bila dodijeljena. [Podnositelj] je izbjeglica koji, kao takav, osnovano strahuje da će biti proganjan iz političkih razloga ako bude vraćen u Šri Lanku, zemlju čiji je državljanin. Slijedom toga, odluka prefekta Hauts-de-Seinea od 20. listopada 2020. u dijelu u kojem se upućuje da ga se udalji u zemlju čiji je državljanin, u suprotnosti je s obvezama Francuske koje proizlaze iz prava na zaštitu izbjeglica od prisilnog udaljenja ili vraćanja (*refoulement*), kako je zajamčeno člankom 33. Ženevske konvencije, člankom 4. i člankom 19. stavkom 2. Povelje Europske unije o temeljnim pravima i člankom 3. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda od 4. studenoga 1950. ...”

2. *Domaće pravo o protjerivanju i žalbama protiv naloga za protjerivanje*

67. Protjerivanje (fr. *expulsion*) mjera je koju poduzima ministar unutarnjih poslova ili prefekt kojom se strancu nalaže da napusti Francusku jer njegova prisutnost u zemlji predstavlja ozbiljnu prijetnju javnom redu (*ordre public*), na temelju članka L. 521-1 Zakonika o imigraciji i azilu. Nadležno tijelo, za potrebe takvog naloga, mora utvrditi postojanje ozbiljne prijetnje s obzirom na ponašanje stranca i objektivne rizike koje on predstavlja za javni red (*Conseil d'État*, odluka od 7. svibnja 2015., br. 389959).

68. Određene kategorije stranaca koji imaju posebne veze s Francuskom u načelu uživaju određeni stupanj zaštite od protjerivanja (članak L. 521-3 Zakonika o imigraciji i azilu). Međutim, ta se zaštita ukida ako je ponašanje stranca „takvo da šteti temeljnim interesima države, ili je povezano s terorističkim činovima, ili izričito i namjerno potiče djela diskriminacije, mržnje ili nasilja protiv određene osobe ili skupine” (isti članak).

69. Daljnje pojedinosti o postupku protjerivanja, pravnim sredstvima protiv naloga za protjerivanje i uputama o zemlji odredišta mogu se pronaći u stavcima 39. – 42. presude *A.S. protiv Francuske* (br. 46240/15, 19. travnja 2018.).

3. *Odbacivanje revizije od strane Conseil d'État*

70. Člankom L. 822-1 Zakonika o upravnim sudovima, u relevantno vrijeme, bilo je predviđeno kako slijedi:

“Revizije podnesene *Conseil d'État* moraju slijediti prethodni postupak razmatranja dopuštenosti. Revizija će biti odbačena sudskom odlukom ako je nedopuštena ili ako ne postoji ozbiljan žalbeni razlog.”

B. PRAVO EUROPSKE UNIJE I PRAKSA SUDA EUROPSKE UNIJE

Povelja Europske unije o temeljnim pravima

71. Mjerodavni članci Povelje Europske unije o temeljnim pravima („Povelja“) glase:

Članak 18.

„Zajamčeno je pravo na azil, uz poštovanje pravila iz Ženevske konvencije od 28. srpnja 1951. i Protokola od 31. siječnja 1967. o statusu izbjeglica te u skladu s Ugovorom o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije.“

Članak 19.

“...

2. Nitko ne smije biti udaljen, protjeran ili izručen u državu u kojoj postoji ozbiljna opasnost da bude podvrgnut smrtnoj kazni, mučenju ili drugom nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kazni.“

1. Ugovor o funkcioniranju Europske unije

72. Članak 78. stavak 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije glasi:

„Unija razvija zajedničku politiku azila, supsidijarne zaštite i privremene zaštite čiji je cilj svakom državljaninu treće zemlje kojem je potrebna međunarodna zaštita ponuditi odgovarajući status i osigurati poštovanje načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja imigranta (non-refoulement). Ta politika mora biti u skladu sa Ženevskom konvencijom od 28. srpnja 1951. i Protokolom od 31. siječnja 1967. o statusu izbjeglica te s drugim odgovarajućim ugovorima.“

2. Direktiva 2011/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća

73. Mjerodavne odredbe Direktive 2011/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o standardima za kvalifikaciju državljanina trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite, za jedinstveni statusa izbjeglica ili osoba koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu te sadržaj odobrene zaštite (preinačena) (OJEU L 337 p. 9) glase:

Članak 14. – Opoziv, poništenje ili odbijanje obnavljanja statusa izbjeglice

“...

4. Države članice mogu opozvati, poništiti ili odbiti obnoviti status izbjeglice koji je odobrilo izvršno, upravno, sudsko ili neformalno sudsko tijelo ako:

(a) postoje opravdani razlozi da dotična osoba predstavlja opasnost za sigurnost države članice u kojoj se nalazi;;

(b) dotična osoba, s obzirom da je pravomoćno osuđena za teško kazneno djelo, predstavlja opasnost za društvo države članice.

...

6. Osobama na koje se primjenjuju stavci 4. ili 5. pripadaju prava navedena u člancima 3., 4., 16., 22., 31., 32. i 33. Ženevske konvencije ili slična prava, pod uvjetom da se nalaze u državi članici..”

3. Mjerodavna sudska praksa Suda Europske unije

74. Sud EU-a utvrdio je da se, kako je predviđeno u uvodnoj izjavi 3. Direktive 2011/95, Zajednički europski sustav azila, koji obuhvaća tu direktivu, temelji na punoj i sveobuhvatnoj primjeni Ženevske konvencije i jamči da nijedna osoba neće biti vraćena onamo gdje će opet biti izložena riziku da bude progonjena (vidi, u tom smislu, presude od 21. prosinca 2011., *N. S. i drugi*, C-411/10 i C-493/10, EU:C:2011:865, stavak 75., i od 1. ožujka 2016., *Alo i Oso*, C-443/14 i C-444/14, EU:C:2016:127, stavak 30.).

75. U presudi *Ahmed* od 13. rujna 2018. (C-369/17, EU: C:2018:713), Sud EU-a utvrdio je, u stavku 51., kako slijedi:

„Kao što je to slučaj s razlogom za isključenje iz statusa izbjeglice, svrha razloga za isključenje iz statusa supsidijarne zaštite jest isključivanje iz statusa supsidijarne zaštite osoba koje se smatraju nedostojnima zaštite koju taj status podrazumijeva i očuvanje vjerodostojnosti Zajedničkog europskog sustava azila, koji uključuje i usklađivanje pravila o priznavanju izbjeglica i sadržaju statusa izbjeglica i mjere koje se odnose na supsidijarne oblike zaštite te pruža odgovarajući status svakoj osobi kojoj je takva zaštita potrebna ...”

76. U svojoj presudi Velikog vijeća *M i drugi protiv Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides* (14. svibnja 2019., C-391/16, C-77/17 i C-78/17, EU: C:2019:403), Sud EU-a utvrdio je u stavku 92. da činjenica da je osoba „izbjeglica” ne ovisi o službenom priznanju te činjenice priznavanjem „statusa izbjeglice”. Dalje je u stavku 94. objasnio da države članice ne mogu udaljiti, protjerati ili izručiti izbjeglicu koji je izgubio status na temelju članka 14. stavka 4. Direktive 2011/95 ako postoje ozbiljni i utvrđeni razlozi za vjerovanje da će u zemlji odredišta biti izložen stvarnom riziku od podvrgavanja postupanju zabranjenom člancima 4. i 19. Povelje. U tom slučaju dotična država članica ne može odstupiti od načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja (*non-refoulement*) (stavak 95.). Konačno, Sud EU-a utvrdio je u stavku 99. da će, kada se primijeni članak 14. stavak 4. Direktive 2011/95, dotičnim državljanima treće zemlje biti uskraćen status izbjeglice, a time i sva prava i pogodnosti iz Poglavlja VII. te direktive, koja su povezana s tim statusom. Međutim, u mjeri u kojoj i dalje ispunjavaju uvjete za azil, dotične osobe i dalje će biti izbjeglice i, kako je izrijekom navedeno u članku 14. stavku 6. te direktive, pripadat će im određen niz prava predviđenih Ženevskom konvencijom.

77. Ta presuda Suda EU-a donesena je dva dana prije presude od 16. svibnja 2019. kojom je Upravni sud u Lilleu odbio podnositeljevu žalbu protiv naloga u kojem je kao zemlja njegova odredišta određena Ruska Federacija (vidi stavak 48. ove presude).

78. U svojem mišljenju od 21. lipnja 2018. u predmetu *M protiv Ministerstvo vnitra* (ili *M i drugi protiv Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides*, vidi stavak 76. ove presude), nezavisni odvjetnik Wathelet utvrdio je da ga sustavno i teleološko tumačenje članka 14. stavaka 4. i 5. Direktive 2011/95 (vidi stavak 73. ove presude) dovodi do stava da primjena tih odredbi ne znači prestanak, ili isključenje toga da je osoba izbjeglica (stavak 77. njegova mišljenja).

79. G. Wathelet razvio je obrazloženje kako slijedi:

„78. ... iz opće strukture te direktive proizlazi da su uvjeti za to da je osoba izbjeglica, s jedne strane, i odobrenje ili povlačenje statusa izbjeglice, s druge strane, dva različita koncepta.

...

80. Poglavlje III. [pod nazivom ‚Uvjeti za status izbjeglice‘ (*Qualification for being a refugee*)] obuhvaća članke 11. i 12. Direktive 2011/95, koji se odnose na prestanak i isključenje te čiji je sadržaj preuzet iz članka 1. stavaka C. i F. Ženevske konvencije. U tim se odredbama navode slučajevi u kojima državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva nema pravo biti izbjeglica te ga se stoga isključuje iz područja primjene međunarodne zaštite na temelju te direktive i te konvencije.

81. Ti slučajevi ne obuhvaćaju situacije, kao što su one u glavnom postupku [C-391/16 i drugi, vidi stavak 76. ove presude], u kojima izbjeglica predstavlja opasnost za društvo zemlje u koju je izbjegao jer je u toj zemlji počinio posebno teško nepolitičko kazneno djelo. Razlozi za isključenje [u Ženevskoj konvenciji] nisu uvedeni kako bi se zaštitila sigurnost ili društvo zemlje u koju je dotična osoba izbjegla od trenutne opasnosti koju izbjeglica može predstavljati, nego kako bi se očuvala cjelovitost sustava međunarodne zaštite izbjeglica i spriječilo da korištenje tom zaštitom omogućí počiniteljima određenih teških kaznenih djela da izbjegnu kaznenu odgovornost. [NB Prvi slučaj isključenja odnosi se na situaciju u kojoj je na temelju ozbiljnih razloga opravdano vjerovati da je državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva počinio teško nepolitičko kazneno djelo izvan zemlje u koju je izbjegao prije nego što je ondje prihvaćen kao izbjeglica, odnosno prije datuma na koji je izdana dozvola boravka na temelju priznanja statusa izbjeglice; dok se drugi slučaj isključenja primjenjuje kada je osoba kriva za djela koja su u suprotnosti sa svrhom i načelima Ujedinjenih naroda].

82. Međutim, te su situacije [u kojima izbjeglica predstavlja prijetnju za društvo zemlje u koju je izbjegao jer je počinio teško nepolitičko kazneno djelo] obuhvaćene područjem primjene iznimke od načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja (*non-refoulement*) i članka 14. stavaka 4. i 5. Direktive 2011/95. Ta je odredba navedena u zasebnom poglavlju, odnosno poglavlju IV. te direktive koje je naslovljeno ‚Status izbjeglice‘.

...

84. Kao drugo, postizanje ciljeva članka 14. stavaka 4. i 5. Direktive 2011/95 podrazumijeva i da, dok god osoba ispunjava uvjete da bude izbjeglica, ona i dalje jest izbjeglica, a da na to ne utječe opoziv statusa koji joj je priznat ili odbijanje priznavanja takvog statusa.

85. Razlozi za prestanak i isključenje toga da je osoba izbjeglica taksativno su navedeni u članku 1. stavcima C. do F. Ženevske konvencije – odredbama u pogledu kojih države ugovornice nisu ovlaštene izraziti rezerve na temelju članka 42. stavka 1. te konvencije. Prema tome, uvođenjem u Direktivi 2011/95 dodatnih razloga za prestanak ili isključenje narušio bi se cilj te direktive, a koji je osiguravanje pune primjene te konvencije.

...

132. Radi sveobuhvatnosti, naglašavam da se prethodno navedeni zaključak odnosi samo na valjanost članka 14. stavaka 4. do 6. Direktive 2011/95, u dijelu u kojem se njime uvodi mogućnost da države članice određenim izbjeglicama uskrate prava predviđena u poglavlju VII. te direktive, u svjetlu članka 18. Povelje i članka 78. stavka 1. UFEU-a. Sud je u ovim zahtjevima za prethodnu odluku pozvan odlučiti samo o valjanosti *in abstracto* te mogućnosti u svjetlu tih odredbi, te se stoga na to odnosi očitovanje podneseno Sudu.”

C. MEĐUNARODNI INSTRUMENTI

1. Ženevska konvencija od 28. srpnja 1951. o statusu izbjeglica

80. Članci 1. i 33. ženevke konvencije iz 1951. glase:

Članak 1. – Definicija izraza „izbjeglica“

„A. U ovoj se Konvenciji pojam »izbjeglica« odnosi na svaku osobu:

(1) koju se smatra izbjeglicom temeljem Sporazuma od 12. svibnja 1926. i 30. lipnja 1928. ili temeljem Konvencija od 28. listopada 1933. i 10. veljače 1938., Protokola od 14. rujna 1939., ili Ustava Međunarodne organizacije za izbjeglice; ...

(2) koja se nalazi izvan zemlje svog državljanstva uslijed događaja nastalih prije 1. siječnja 1951., te se uslijed osnovanog straha od proganjanja zbog svoje rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini, ili zbog političkog mišljenja, ne može, ili zbog tog straha, ne želi prihvatiti zaštitu dotične zemlje; ili osoba bez državljanstva koja se zbog gore navedenih okolnosti nalazi izvan zemlje prethodnog uobičajenog boravišta, a koja se ne može ili se zbog straha ne želi u nju vratiti.

...“

Članak 33. – Zabrana prisilnog udaljenja ili vraćanja (»refoulement«)

1. Nijedna država ugovornica ne smije protjerati niti vratiti (»refouler«) izbjeglicu, ni na koji način, na područje gdje bi njen život ili sloboda bili ugroženi zbog njene rasne, vjerske, ili nacionalne pripadnosti ili pak zbog pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili političkog mišljenja.

2. Olakšicu koju pruža ova odredba, međutim, ne može koristiti izbjeglica kojeg se opravdano smatra opasnim za sigurnost zemlje u kojoj se nalazi ili koji, nakon što je pravomoćno osuđen za posebno težak zločin, predstavlja opasnost za društvo te zemlje.“

81. Članci 3., 4., 16., 22., 31. i 32. navedeni su u stavku 62. presude u predmetu *N.D. i N.T. protiv Španjolske* [VV], br. 8675/15 i 8697/15, stavak 62., 13. veljače 2020.

2. Ugovori Vijeća Europe o terorizmu

82. Sud upućuje na stavak 99. presude u predmetu *A. protiv Nizozemske* (br. 4900/06, stavak 99., 20. srpnja 2010.).

83. Kad je riječ, konkretnije, o Dodatnom protokolu uz Konvenciju Vijeća Europe o sprječavanju terorizma, potpisanom u Rigi 22. listopada 2015. (ETS br. 217), koji je naveden u toj presudi, on je stupio na snagu 1. srpnja 2017. u skladu s odredbama članka 10. stavka 2. Francuska je taj protokol ratificirala 12. listopada 2017, a Ruska Federacija 24. siječnja 2020.

84. Kad je riječ Konvenciji Vijeća Europe o sprječavanju terorizma, potpisanoj u Varšavi 16. svibnja 2005. (ETS br. 196), koja je također navedena u gore navedenoj presudi, ona je bila otvorena za potpisivanje

državama članicama, državama nečlanicama koje su sudjelovale u njezinoj izradi i Europskoj uniji te za pristupanje drugim državama nečlanicama. U skladu s člankom 23. stavkom 3. stupila je na snagu 1. lipnja 2007. Francuska je tu konvenciju ratificirala 29. travnja 2008, a Ruska Federacija 19. svibnja 2006.

3. Međunarodni dokumenti o situaciji u sjevernokavkaskoj regiji

85. Potrebno je uputiti na međunarodne materijale navedene u presudi *M.V. i M.T. protiv Francuske* (br. 17897/09, stavci 23. – 25., 4. rujna 2014.) i u odluci *I.S. protiv Francuske* (br. 54612/16, stavci 29. – 31., 12. prosinca 2017.).

86. Materijali navedeni u nastavku odnose se na razvoj događaja od 2018. i situaciju pojedinaca koji su osumnjičeni ili osuđeni za terorističke činove. Konkretno potvrđuju da je situacija u sjevernokavkaskoj regiji i dalje vrlo nestabilna zbog stalnih sukoba između vladinih snaga i naoružanih pobunjenika čečenskog otpora.

87. Informacije potječu iz izvješća brojnih međunarodnih ili vladinih organizacija (Europskog potpornog ureda za azil (EASO), Ureda općeg povjerenika za izbjeglice i osobe bez državljanstva (CGRS-CEDOCA, Belgija, odjel COI-ja), Europskog odbora za sprječavanje mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT) i organizacije Freedom House).

88. U izvješću iz kolovoza 2018., „Russian Federation – The Situation for Chechens in Russia”¹ (Ruska Federacija – Stanje Čečena u Rusiji), Europski potporni ured za azil, agencija Europske unije osnovana 2010., čija je zadaća provedba Zajedničkog europskog sustava azila i pružanje stručnog mišljenja o pitanjima azila, naveo je kako slijedi:

„7 Prihvat Čečena povratnika

Prema navodima ruskih vlasti, 2016. godine čak 150 000 Rusa vratilo se u Rusku Federaciju iz inozemstva. Nije poznat broj Čečena ili osoba iz sjevernokavkaskog regije koji su se vratili u Rusku Federaciju 2017. godine.

7.2 Postupanje vlasti prema povratnicima

U izvješću koje je izradilo njemačko Ministarstvo vanjskih poslova, a koje je naveo ACCORD, utvrđeno je da općenito nije bilo naznaka da su ruski građani koji se vraćaju iz inozemstva ili podnose zahtjev za azil sustavno na meti ruskih vlasti. Međutim, neke posebne društvene skupine i istaknuti tražitelji azila bili su na meti i pod nadzorom vlasti. Čečeni općenito nisu bili meta, ali osumnjičeni pobunjenici vjerojatno će biti podvrgnuti represiji nakon povratka. U slučaju dobrovoljnih povrataka, IOM u Moskvi nije primio nikakve prijave od povratnika u Čečeniju o bilo kakvim problemima ili sukobima s lokalnim vlastima po povratku u Čečeniju, prema informacijama priopćenima DIS-u 2014. Međutim, neki izvori spominju moguće poteškoće s kojima se čečenski povratnici mogu susresti, iako postoji razlika između nedobrovoljnih i dobrovoljnih povratnika, pri čemu dobrovoljni povratnici općenito nisu imali problema.

¹ https://www.ecoi.net/en/file/local/1442027/4792_1535636056_chechens-in-rf.pdf

PRESUDA K.I. protiv FRANCUSKE

Ekkehard Maass, predsjednik Njemačko-kavkaskog društva, objasnio je da je glavni strah Čečena u Njemačkoj taj da će biti poslani natrag u Rusiju, gdje bi se mogli suočiti s nasiljem i zlostavljanjem od strane vlasti, primjerice u slučajevima programa preodgoja za žene.

Bivši borci Islamske države bili su pod nadzorom vlasti, iako nije bilo službenih podataka o povratnicima muškarcima. Memorial je u izvješću iz 2016. naveo kako slijedi:

„Sve u svemu, ruske sigurnosne službe još uvijek prilično nadziru mali tok „povratnika”. Broj ruskih državljana protiv kojih je pokrenut kazneni postupak jer su putovali kako bi se borili zajedno s radikaliziranim muslimanima znatno varira, u rasponu od 477 do 800, ovisno o tome kojega se dužnosnika citira.”

Za razliku od susjednog Dagestana i ruske tvrdolinijaške politike, čečenska Vlada i lokalni aktivisti poduzeli su određene korake za rehabilitaciju djece i žena koji su se vratili iz Sirije i u ograničenoj mjeri nekih boraca, iako se za čečenske vlasti navodi da taj proces upotrebljavaju kako bi se prikazali kao pacifiste i prikupljali obavještajne podatke o Islamskoj državi. U veljači 2018. broj djece i žena koji su se vratili u Rusiju bio je 97.

Općenito, vlasti su se susrele s brojnim tehničkim i pravnim izazovima u vezi s povratkom tih osoba, među ostalim s provjerom identiteta djece rođene u Siriji ili Iraku. Proces rehabilitacije i povratka nije bio bez potencijalnog rizika za povratnike iz Sirije, jer bi, prema analizi koju je provela Međunarodna krizna skupina, oni, njihovi srodnici ili čak prijatelji također mogli biti meta čečenskih vlasti. Ipak, uz provizornu potporu lokalnih vlasti, u Groznom će se izgraditi centar za rehabilitaciju kako bi se primijenio individualniji pristup ženama povratnicama iz Sirije. Međutim, žene koje su se vraćale iz Sirije navodno su morale potpisati dokument u kojem obećavaju da će se pojaviti pred sudom ako budu optužene za bilo kakvu kriminalnu aktivnost. Tijela za provedbu zakona neslužbeno bi se dogovarala sa srodnicima i prijateljima da povratnici po povratku neće biti optuženi za kazneno djelo, ali unatoč tim neslužbenim dogovorima bilo je slučajeva pokretanja kaznenog progona.

Od 2015. bilo je nekoliko istaknutih slučajeva povratnika koji su nestali nakon vraćanja u Rusku Federaciju iz Europe ili su bili podvrgnuti zlostavljanju ili se na drugi način smatralo da su izloženi riziku nakon vraćanja ... Štoviše, prema nejavnom izvješću o zemlji njemačkog Ministarstva vanjskih poslova, citiranom u presudi austrijskog Saveznog upravnog suda, čečenski povratnici mogli bi biti meta vlasti u lažiranim kaznenim postupcima, kako bi se poboljšala statistika borbe protiv kriminala, ili bi povratnici mogli biti osumnjičeni da su sudjelovali u vojnim aktivnostima.”

89. Ured općeg povjerenika za izbjeglice i osobe bez državljanstva (CGRS), neovisno belgijsko savezno tijelo osnovano da pruža podršku osobama koje se suočavaju s rizikom od proganjanja ili ozbiljne prijetnje po život i tijelo po povratku u svoju zemlju, navelo je kako slijedi²:

„Ovim se dokumentom ažurira COI Focus *Tsjetsjenie. Veiligheidssituatie* od 11. lipnja 2018. Istraživanje je bilo usmjereno na novi razvoj događaja u razdoblju od lipnja 2018. do 15. lipnja 2019.

Istraživanje za ovo izvješće zaključeno je 15. lipnja 2019.

² <https://www.cgra.be/en/country-information/tsjetsjenie-veiligheidssituatie-0>

Svi izvori pokazuju da od 2009. nije bilo raširenih ni većih kršenja ljudskih prava ili kršenja međunarodnog humanitarnog prava u Čečeniji. Međutim, i dalje dolazi do nasilja, ali je ono sada usmjereno na konkretnije mete i ima ograničen utjecaj. Svi izvori spominju kršenja ljudskih prava od strane režima Kadyrova i napade pobunjenika. Nasilje državnih aktera prvenstveno je usmjereno na pripadnike pobunjeničkog pokreta i njihove srodnike, no nije ograničeno na tu skupinu. Pobunjenici uglavnom napadaju pripadnike snaga sigurnosti.

Prema nekim izvorima, zbog snažne kontrole koju režim vrši nad društvom, probija se samo ograničena količina informacija o kršenjima ljudskih prava i o cjelokupnoj situaciji u Čečeniji.

Izvori javljaju da su pobunjeničke postrojbe Kavkaskog emirata 2015. gotovo u potpunosti potisnute i više nemaju značajnu ulogu u regiji. To je rezultat djelovanja službi sigurnosti, kao i pojave IS-a u Sjevernom Kavkazu. Brojni potencijalni novaci pobunjeničkog pokreta u Čečeniji napustili su regiju kako bi se pridružili redovima ISIS-a. Pobunjenici koji ostaju u Čečeniji razvijaju ograničenu strukturu čelija koje neovisno djeluju pod zastavom IS-a. Do danas su aktivnosti i utjecaj postrojbi IS-a i dalje ograničeni, ali nije jasno do kakvog bi razvoja događaja moglo doći u bliskoj budućnosti. U isto vrijeme, broj boraca koji odlaze na Bliski istok naglo se smanjuje.

Prema navodima izvora, čečenske snage sigurnosti pod izravnom su kontrolom Ramzana Kadyrova, što je izniman slučaj u toj regiji, gdje snage sigurnosti obično odgovaraju središnjim federalnim strukturama. Čečenske snage sigurnosti čine brojne povrede ljudskih prava te za to prolaze nekažnjeno. Izvori javljaju o nezakonitim uhićenjima, izmišljenim tužbama, nestancima i otmicama, mučenjima tijekom pritvora, izvansudskim pogubljenjima i kolektivnim mjerama odmazde kao što je spaljivanje kuća članova obitelji navodnih boraca.

Rijetki su podaci o broju nasilnih incidenata i broju žrtava. Prema navodima različitih izvora, dostupni podaci predstavljaju nižu procjenu, ali ukazuju na smanjenje broja žrtava među službama sigurnosti, pobunjenicima i civilima. Od 2013. godine taj se razvoj nastavio gotovo bez prekida do 2017. godine, kada je uočen porast broja žrtava. Godine 2018. smanjio se broj žrtava među snagama sigurnosti, dok je broj žrtava među pobunjenicima i civilima ostao manje-više stabilan.”

90. U javnoj izjavi o Ruskoj Federaciji u vezi s Čečenskom Republikom i drugim republikama sjevernog Kavkaza, od 11. ožujka 2019.³, Europski odbor za sprječavanje mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT) naveo je kako slijedi:

„13. Informacije koje je izaslanstvo prikupilo tijekom posjeta [u studenom/prosinu 2017.] ukazuju na to da su osobe osumnjičene za kaznena djela povezana s terorizmom i sudjelovanjem u nezakonitim oružanim skupinama izložene posebno visokom riziku od zlostavljanja, ali one nisu bile jedine navodne žrtve ...”

91. U izvješću „Freedom in the World 2020 – Russia” (Sloboda u svijetu 2020. – Rusija) organizacije Freedom House, od 4. ožujka 2020.⁴, navedeno je kako slijedi:

„Dijelovi zemlje, osobito sjeverni Kavkaz, suočavaju se s visokim razinama nasilja; žrtve uključuju dužnosnike, islamističke pobunjenike i civile. Čečenski vođa Ramzan Kadyrov optužen je za pribjegavanje otmicama, mučenju, izvansudskim pogubljenjima

³ <https://rm.coe.int/16809371ef>

⁴ <https://www.ecoi.net/en/document/2025879.html>

i drugim oblicima nasilja kako bi zadržao kontrolu. Te se aktivnosti ponekad događaju izvan ruskih granica: Kadyrov je osumnjičen za organiziranje atentata na tražitelje azila i političke protivnike koji su pobjegli iz zemlje.”

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 3. KONVENCIJE

92. Podnositelj zahtjeva tvrdio je da će ga udaljenje u Rusku Federaciju izložiti postupanju protivnom članku 3. Konvencije. Taj članak glasi kako slijedi:

„Nitko se ne smije podvrgnuti mučenju ni nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kazni.“

A. Dopuštenost

93. Sud primjećuje da ovaj prigovor nije ni očigledno neosnovan ni nedopušten po bilo kojoj drugoj osnovi navedenoj u članku 35. Konvencije. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

(a) Podnositelj zahtjeva

(i) Opća situacija u sjevernokavkaskoj regiji

94. Podnositelj se pozvao na izvješće iz studenoga 2013. nevladine organizacije Akcija kršćana za ukidanje mučenja (ACAT). Prema tom izvješću, ruske vlasti pribjegavale su zlostavljanju i mučenju čečenskih boraca.

95. Podnositelj zahtjeva dalje je naveo Globalno izvješće Amnesty Internationala za 2017. – 2018. (“State of Human Rights in the World” (Stanje ljudskih prava u svijetu), 2017. – 2018., objavljeno 22. veljače 2018.), koje ukazuje na daljnje pogoršanje situacije u Čečeniji i u kojem se izvještava o prisilnim nestancima, nezakonitim pritvaranjima, mučenjima i drugim oblicima zlostavljanja u pritvoru, kao i izvansudskim pogubljenjima, u sjevernokavkaskoj regiji.

96. Podnositelj se pozvao i na izvješće nevladine organizacije Memorial prema kojem se u Rusiji u kaznenom postupku ne poštuju temeljna prava. Ukazao je i na izvješće pod naslovom “L’évolution de la politique russe en matière de lutte antiterroriste” (“The Evolution of Russian Counter-Terrorism Policy” (Razvoj ruske politike na području borbe protiv terorizma)), koje je 2018. godine objavio Francuski institut za međunarodne odnose (IFRI), centar istraživanja i rasprave za analizu međunarodnih pitanja. Prema tom

izvješću, u ruskom su pravu propisane strože kazne za osobe osuđene za terorizam i ekstremizam.

97. Podnositelj zahtjeva pozvao se na izvješće pod naslovom „Security and Human Rights in Chechnya and the Situation of Chechens in Russia” (Sigurnost i ljudska prava u Čečeniji i stanje Čečena u Rusiji), koje je u siječnju 2015. objavio Danski ured za imigraciju. Jedan dio bavi se izmišljenim kaznenim predmetima, priznanjima dobivenima mučenjem i drugim vrstama zlostavljanja.

98. Podnositelj zahtjeva nadalje se pozvao na izvješće Švicarske organizacije za pomoć izbjeglicama (OSAR) prema kojem čečenska policija sustavno muči, kao prvo, osobe koje odbijaju s njom surađivati kao doušnici i, kao drugo, one koji se pridržavaju fundamentalističkih tumačenja islama. U vezi s tim potonjim navodom, podnositelj je naveo i izvješće dr. Marka Galeottija, pod naslovom „License to kill? The risk to Chechens inside Russia” (Dozvola za ubijanje? Rizik za Čečene u Rusiji), objavljeno u lipnju 2019. Autor tog izvješća istraživač je u području ruskih službi sigurnosti na Institutu za međunarodne odnose u Pragu.

(ii) Osobna situacija podnositelja zahtjeva

99. Podnositelj zahtjeva na početku se pozvao na proganjanje kojemu je bio izložen prije nego što je napustio Rusiju (vidi stavke 4. do 8. ove presude). U tom trenutku jedino što su mu agenti Savezne sigurnosne službe (FSB) i ORB-a mogli staviti na teret bila je činjenica da su mu otac i stričevi bili borci. Naglasio je da je istinitost te situacije utvrđena jer mu je OFPRA priznala status izbjeglice (vidi stavak 17. ove presude).

100. Podnositelj zahtjeva naveo je da prijetnje protiv njega upućene prije njegova odlaska nisu prestale nakon što je pobjegao u Francusku. Primjerice, nekoliko njegovih bliskih srodnika navodno je kontaktirala ruska policija, koja se i dalje aktivno zanimala za njega (vidi stavke 11. i 13. ove presude).

101. Prema navodima podnositelja zahtjeva, njegov trenutačni profil bit će otegotan čimbenik ako bude protjeran u zemlju podrijetla. Istaknuo je da CNDA nije razmotrio rizik kojemu je izložen zbog svoje kaznene osude (vidi stavak 31. ove presude). U tom pogledu naveo je da su ruske vlasti znale za presudu od 16. travnja 2015. (vidi stavak 21. ove presude) i da su, štoviše, nakon njezine objave nastavile vršiti pritisak na članove njegove obitelji koji žive u Rusiji (vidi stavke 23., 46. i 49. ove presude). Tvrdio je da mu je status izbjeglice neopravdano opozvan jer ne predstavlja ozbiljnu prijetnju francuskom društvu.

102. Podnositelj zahtjeva ustvrdio je da će, s obzirom na proganjanje kojemu je bio izložen prije odlaska iz Rusije (vidi stavke 4. do 8. ove presude), osudu za terorističke činove u vezi sa sudjelovanjem u oružanoj skupini koja je djelovala u sukobu u Siriji (vidi stavak 21. ove presude) i postupanje ruskih vlasti prema osumnjičenicima za terorizam, biti izložen

stvarnom i ozbiljnom riziku da bude izložen nečovječnom i ponižavajućem postupanju ako bude vraćen u svoju zemlju podrijetla.

(b) Vlada

(i) Opća situacija u sjevernokavkaskoj regiji

103. Vlada je na početku primijetila da većina izvješća vladinih i nevladinih organizacija koje je dostavio podnositelj zahtjeva nisu novijeg datuma, već su objavljena u razdoblju od 2009. do 2015. godine. Dostavio je i izvješća objavljena 2018., ali ona ne ukazuju na raširenu praksu zlostavljanja pojedinaca za koje se sumnja da pripadaju nekom terorističkom pokretu.

104. Vlada je smatrala da situacija u Čečeniji nije takva da bi spriječila udaljenje u tu regiju, kao što je Sud ranije smatrao (pozvala se na predmete *R.K. i drugi protiv Francuske*, br. 68264/14, stavci 49. – 50., 12. srpnja 2016.; *R.M. i drugi protiv Francuske*, br. 33201/11, stavci 50. – 51., 12. srpnja 2016.; gore navedeni predmet *I.S. protiv Francuske*, stavci 47. – 48.; i predmet *M.I. protiv Bosne i Hercegovine*, br. 47679/17, stavci 45. – 46., 29. siječnja 2019.).

105. Vlada je tvrdila i da, prema njezinim saznanjima, ne postoje izvješća vladinih ili nevladinih organizacija za 2017. i 2018. koja pokazuju sustavnu praksu proizvoljnog pritvaranja i sustavnog zlostavljanja Čečena osumnjičenih ili osuđenih jer su se borili za takozvanu „Islamsku državu” u Siriji.

106. Konačno, Vlada je tvrdila da nekoliko ruskih državljana čečenskog podrijetla s vezama s terorističkim pokretom koji su bili osumnjičeni ili osuđeni za kaznena djela terorizma i vraćeni u Rusiju nisu osporili odabir te zemlje odredišta i nisu tvrdili, nakon povratka, da su bili podvrgnuti postupanju protivnom članku 3. Konvencije. Objasnila je da je, u trenutku izrade njezina očitovanja, Francuska protjerala 14 takvih osoba od 2012.

107. Vlada je zaključila da nije dokazan općeniti rizik od zlostavljanja s kojim se suočavaju svi osumnjičeni za terorizam te da se stoga rizik od podvrgavanja postupanju protivnom članku 3. Konvencije mora ispitati od slučaja do slučaja.

(ii) Osobna situacija podnositelja zahtjeva

108. Vlada je zauzela stajalište da podnositelj zahtjeva nije dokazao postojanje konkretnog pojedinačnog rizika.

109. Prvo je navela da, iako je podnositelju zahtjeva bio priznat status izbjeglice, iz analize OFPRA-e nakon razgovora podnositelja zahtjeva sa službenikom za zaštitu 21. lipnja 2012. (vidi stavak 18. ove presude) proizlazi da on nije mogao objasniti zašto mu je rečeno da kontaktira pobunjenike (vidi stavak 5. ove presude) ili kako su njegovi bliski srodnici

dobili njegovu rusku „vanjsku putovnicu” od vlasti (vidi stavak 6. ove presude).

110. Vlada je nadalje napomenula da su se događaji koji su doveli do podnositeljeva odlaska iz Ruske Federacije i do priznavanja njegova statusa izbjeglice dogodili davno i ne mogu poslužiti da bi se potkrijepilo postojanje bilo kakvog trenutnog straha od postupanja protivnog članku 3. Konvencije kojemu bi podnositelj zahtjeva mogao biti podvrgnut ako bude protjeran u svoju zemlju podrijetla.

111. S tim u vezi, Vlada je naglasila da su podnositeljeve izjave tijekom razgovora sa službenikom OFPRA-e 19. svibnja 2015. bile neprecizne i nedosljedne u pogledu nadzora kojemu su on i njegovi bliski srodnici navodno još uvijek podvrgnuti te u pogledu uvjeta u kojima je njegova ruska „domaća putovnica” dobivena od vlasti (vidi stavak 24. ove presude). Vlada je osporila i dokaznu vrijednost iskaza svjedoka i novinskog članka koje je dostavio podnositelj zahtjeva (vidi stavke 23., 46., 49. i 51. ove presude).

112. Vlada je ustvrdila da je podnositelj zahtjeva upotrijebio svoju rusku „vanjsku putovnicu” za putovanje u Tursku, a zatim u Siriju (vidi stavak 22. ove presude), iako je poznato da vlasti u obje zemlje surađuju s Rusijom, a Turska je čak slala nazad džihadiste čečenskog podrijetla. Vlada je dalje primijetila da je, upotrebom takve putne isprave, podnositelj zahtjeva, koji je tada tvrdio da je izbjeglica, pokazao odanost svojoj zemlji podrijetla.

113. Vlada je napomenula da je podnositeljev supočinitelj istog profila kao i on, koji je također osuđen 16. travnja 2015., napustio Siriju i vratio se u Čečeniju (vidi stavak 22. ove presude). Naglasila je da nema nikakvih navoda da je bio zlostavljan.

114. Konačno, Vlada je napomenula da ruske vlasti nisu zatražile izručenje podnositelja zahtjeva niti su ostvarile prijetnje koje su navodno uputile njegovim srodnicima (vidi stavke 23., 46. i 49. ove presude). Vlada je istaknula i da podnositelj zahtjeva nije objasnio kako su ruske vlasti obaviještene o njegovoj kaznenoj osudi 16. travnja 2015. Na kraju, Vlada je izjavila da će, ako nalog za protjerivanje bude izvršen, podnositelj zahtjeva biti poslan u Moskvu.

2. Ocjena Suda

(a) Opća načela

(i) Uvodna razmatranja o prirodi privremenih mjera

115. Kao preliminarno pitanje, Sud smatra korisnim razjasniti svrhu i prirodu privremene mjere na temelju pravila 39. Poslovnika Suda, kako je primijenjena u ovom predmetu 8. ožujka 2019. za vrijeme trajanja njegova ispitivanja zahtjeva. Ponavlja da je, kada je iznesena uvjerljiva tvrdnja da postoji rizik od nepopravljive štete za uživanje jednog od temeljnih prava na temelju Konvencije od strane podnositelja zahtjeva, kao što je pravo predviđeno u članku 3., cilj privremene mjere očuvati i zaštititi prava i

interese stranaka u sporu pred Sudom, do njegove konačne odluke. Ovlast da se tuženoj državi ukaže na privremenu mjeru ili mjere koje bi trebala usvojiti izvršava se samo u ograničenim područjima i, kao što je gore navedeno, u slučaju kada postoji neposredan rizik od nepopravljive štete (vidi *Mamatkulov i Askarov protiv Turske* [VV], br. 46827/99 i 46951/99, stavak 104., ECHR 2005-I). Sud je ranije naglasio posebnu važnost i ključnu ulogu privremenih mjera u sustavu Konvencije (vidi, među drugim izvorima prava, *Paladi protiv Moldavije* [VV], br. 39806/05, stavak 86., 10. ožujka 2009., i *Savridin Dzhurayev protiv Rusije*, br. 71386/10, stavci 211. – 213., ECHR 2013 (izvadci)). Ako je tužena država protjerala podnositelja zahtjeva unatoč primjeni privremene mjere, Sud može zaključiti da država nije ispunila svoje obveze na temelju članka 34. Konvencije (vidi, primjerice, *M.A. protiv Francuske*, br. 9373/15, stavak 71., 1. veljače 2018.).

116. Međutim, iz opće strukture pravila 39. Poslovnika Suda proizlazi da će se odluka o tome treba li ga primijeniti u određenom predmetu općenito donijeti u vrlo kratkom vremenskom roku, kako bi se spriječio neposredan rizik od nepopravljive štete, a često i na temelju ograničenih informacija. Posljedično, potpune činjenice predmeta često će ostati neutvrđene do presude Suda o osnovanosti prigovora na koji se mjera odnosi. Međutim, ako je to moguće s obzirom na hitnost stvari, Sud može pozvati tuženu državu da pruži dodatne informacije prije nego što donese odluku o zahtjevu za privremenu mjeru ili može odlučiti privremeno primijeniti članak 39. do primitka takvih informacija od obiju stranaka, kao što je to učinio u ovom predmetu (vidi stavke 36. i 42. ove presude). U svakom slučaju, na takve se mjere ukazuje upravo u svrhu očuvanja mogućnosti Suda da donese takvu presudu nakon djelotvornog ispitivanja prigovora. Do tog trenutka može biti neizbježno da Sud odredi privremene mjere na temelju činjenica koje su, unatoč dokazima *prima facie* u prilog takvim mjerama, naknadno dopunjene ili osporene do te mjere da se dovodi u pitanje opravdanost mjere (vidi gore navedeni predmet *Mamatkulov i Askarov*, stavci 104. i 125., i gore navedeni predmet *Paladi*, stavak 89.).

(ii) *Primjena članka 3. u predmetima o protjerivanju*

117. U ovom predmetu Sud ponavlja da države ugovornice, s obzirom na dobro utvrđeno međunarodno pravo i svoje obveze na temelju međunarodnih ugovora, uključujući i Konvenciju, imaju pravo kontrolirati ulazak stranaca na svoje državno područje, njihov boravak ondje i njihovo protjerivanje. Međutim, protjerivanje stranca od strane države ugovornice može otvoriti pitanje na temelju članka 3. pa time i dovesti do odgovornosti te države na temelju Konvencije kada je opravdano vjerovati da će dotična osoba, ako bude protjerana, biti izložena stvarnom riziku od podvrgavanja postupanju protivnom članku 3. u zemlji odredišta. U tim okolnostima članak 3. podrazumijeva obvezu da se dotičnu osobu ne protjera u tu zemlju (vidi *F.G.*

protiv Švedske [VV], br. 43611/11, stavak 111., 23. ožujka 2016., i *A.M. protiv Francuske*, br. 12148/18, stavak 113., 29. travnja 2019.).

(iii) *Apsolutna priroda obveza na temelju članka 3.*

118. Sud naglašava da je itekako svjestan razmjera prijetnje koju terorizam predstavlja za zajednicu i stoga ne podcjenjuje važnost borbe protiv terorizma. Svjestan je golemih poteškoća s kojima se države trenutačno suočavaju pri zaštiti svojeg stanovništva od terorističkog nasilja (vidi *Chahal protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 15. studenoga 1996., stavak 79., Izvješća 1996-V; *Saadi protiv Italije* [VV], br. 37201/06, stavak 137., ECHR 2008; i gore navedeni predmet *A.M. protiv Francuske*, stavak 112.). S obzirom na takvu prijetnju, Sud je smatrao legitimnim da se države ugovornice odlučno suprotstave onima koji pridonose terorističkim činovima, koje ne može odobriti ni u kojim okolnostima (vidi *Daoudi protiv Francuske*, br. 19576/08, stavak 65., 3. prosinca 2009.; *Boutagni protiv Francuske*, br. 42360/08, stavak 45., 18. studenoga 2010.; *Auad protiv Bugarske*, br. 46390/10, stavak 95., 11. listopada 2011.; gore navedeni predmet *A.M. protiv Francuske*, stavak 112.; i *O.D. protiv Bugarske*, br. 34016/18, stavak 46., 10. listopada 2019.).

119. Međutim, mora se primijetiti da je zaštita osigurana člankom 3. Konvencije po svojoj prirodi apsolutna. Da bi planirano prisilno protjerivanje predstavljalo povredu Konvencije, potrebno je, i dostatno, da je dokazano da je opravdano vjerovati da postoji stvaran rizik od podvrgavanja dotiče osobe postupanju zabranjenom člankom 3. u zemlji primateljici, čak i kada se smatra da ta osoba predstavlja prijetnju nacionalnoj sigurnosti države ugovornice (vidi gore navedeni predmet *Saadi*, stavci 140. – 141.; gore navedeni predmet *Auad*, stavak 100.; i gore navedeni predmet *O.D. protiv Bugarske*, stavak 46.). Drugim riječima, nije potrebno da Sud ispituje navode o terorističkim aktivnostima podnositelja zahtjeva jer oni nisu relevantni za njegovu analizu na temelju članka 3., prema njegovoj sadašnjoj sudskoj praksi (vidi *Ismoilov i drugi protiv Rusije*, br. 2947/06, stavak 126., 24. travnja 2008., gore navedeni predmet *Auad*, stavak 101.; i gore navedeni predmet *O.D. protiv Bugarske*, stavak 46.). Za razliku od većine materijalnih odredaba Konvencije i Protokola br. 1 i 4, članak 3. ne dopušta iznimke ni derogaciju na temelju članka 15. stavka 2., čak ni u slučaju izvanrednog stanja koje ugrožava opstanak naroda (vidi *Selmouni protiv Francuske* [VV], br. 25803/94, stavak 95., ECHR 1999-V, i *J.K. i drugi protiv Švedske* [VV], br. 59166/12, stavak 77., 23. kolovoza 2016.). To također vrijedi čak i kada, kao u ovom predmetu, podnositelj zahtjeva ima veze s terorističkom organizacijom (vidi gore navedeni predmet *A.M. protiv Francuske*).

(iv) *Načelo ex nunc procjene rizika*

120. Ako podnositelj zahtjeva nije već protjeran, relevantan trenutak za ocjenu mora biti onda kada Sud razmatra predmet. Potpuna i *ex nunc* procjena nužna je kada je potrebno uzeti u obzir informacije koje su otkrivene nakon donošenja konačne odluke domaćih vlasti (vidi gore navedeni predmet *Chahal*, stavak 79.; gore navedeni predmet *F.G. protiv Švedske* [VV], stavak 115.; gore navedeni predmet *A.M. protiv Francuske*, stavak 115.; i *D i drugi protiv Rumunjske*, br. 75953/16, stavak 62., 14. siječnja 2020.).

(v) *Načelo supsidijarnosti*

121. Ako je proveden domaći postupak, nije zadaća Suda da svojom ocjenom činjenica zamijeni ocjenu domaćih sudova, a koji bi u načelu trebali razmatrati podatke koje su prikupili. U predmetima o protjerivanju tražitelja azila Sud sam ne ispituje konkretne zahtjeve za azil niti provjerava kako države poštuju svoje obveze na temelju Konvencije o statusu izbjeglica (vidi gore navedeni predmet *F.G. protiv Švedske*, stavak 117.). Općenito je pravilo da su nacionalne vlasti u najboljem položaju da ocijene ne samo činjenice nego osobito i vjerodostojnost svjedoka jer su one imale priliku vidjeti, čuti i ocijeniti ponašanje dotičnog pojedinca (vidi gore navedeni predmet *A.M. protiv Francuske*, stavak 116.). Međutim, Sud se mora uvjeriti da je ocjena koju su provele vlasti dotične države ugovornice primjerena i dostatno potkrijepljena domaćim materijalima, kao i materijalima koji potječu iz drugih pouzdanih i objektivnih izvora (vidi *X. protiv Nizozemske*, br. 14319/17, stavak 72., 10. srpnja 2018.).

(vi) *Odnos među konvencijskim pravom, pravom Europske unije i Ženevskom konvencijom*

122. Sud napominje da pravo Europske unije u primarnom pravu sadržava pravo na azil i pravo na međunarodnu zaštitu (članak 78. UFEU-a i članak 18. Povelje, navedeni u stavcima 71. i 72. ove presude). Nadalje, na temelju članka 14. stavaka 4. i 5. Direktive 2011/95 (Direktiva o kvalifikaciji) (vidi stavak 73. ove presude), načelo *non-refoulement* i određena prava utvrđena u pravu Europske unije na temelju Ženevske konvencije (članci 3., 4., 16., 22., 31., 32. i 33. te Konvencije) (vidi stavke 80. i 81. ove presude) za razliku od drugih prava navedenih u tim dvama instrumentima, primjenjuju se na sve osobe koje se nalaze na državnom području neke države članice, a koje ispunjavaju materijalne uvjete da se smatraju izbjeglicama, čak i ako im nije formalno dodijeljen status izbjeglica ili im je taj status oduzet. (vidi gore navedeni predmet *N. D. i N.T. protiv Španjolske* [VV], stavak 183, i vidi stavke 74. – 76. ove presude).

123. Međutim, Sud naglašava da, na temelju odredaba iz članka 19. i članka 32. stavka 1. Konvencije, nije nadležan primjenjivati pravila Europske unije ili ispitati navodne povrede tih pravila, osim ako, i u mjeri u kojoj, su ta

pravila možda dovela do povrede prava i sloboda zaštićenih Konvencijom. Nadalje, u kontekstu zahtjeva za prethodnu odluku, kao što je odluka o pitanju ostaje li osoba izbjeglica nakon opoziva statusa izbjeglice, Sud Europske unije, za razliku od nacionalnih sudova i ovog Suda, može biti pozvan odlučiti o valjanosti *in abstracto* mogućnosti koje pružaju odredbe prava Europske unije (vidi stavak 79. ove presude). Općenitije, prvenstveno je na nacionalnim vlastima, posebice sudovima, da tumače i primjenjuju domaće pravo, ako je potrebno, u skladu s pravom Europske unije, dok je uloga Suda ograničena na utvrđivanje toga jesu li učinci takvog odlučivanja u skladu s Konvencijom (vidi *N.H. i drugi protiv Francuske*, br. 28820/13 i dva druga zahtjeva, stavak 166., 2. srpnja 2020.). Konkretnije, Sud do danas nije odlučivao o razlikovanju u pravu Europske unije i domaćem pravu između statusa izbjeglice i činjenice da je osoba izbjeglica. Sud naglašava i da ni Konvencijom ni njezinim Protokolima nije zaštićeno pravo na azil kao takvo. Zaštita koju oni pružaju ograničena je na prava sadržana u njima, uključujući osobito prava iz članka 3, kako je prethodno navedeno. U tom pogledu, članak 3. obuhvaća zabranu vraćanja u skladu sa Ženevskom konvencijom (vidi gore navedeni predmet *N.D. i N.T. protiv Španjolske* [VV], stavak 188.).

(vii) *Procjena rizika*

124. Ocjena toga je li opravdano vjerovati da se podnositelj zahtjeva suočava sa stvarnim rizikom zahtjeva od Suda da ispita uvjete u zemlji odredišta u svjetlu standarda iz članka 3. Konvencije. Ti standardi podrazumijevaju da zlostavljanje za koje je podnositelj naveo da će mu biti izložen ako bude vraćen mora doseći minimalni stupanj težine kako bi došlo u područje primjene članka 3. Ocjena je tog stupnja težine relativna i ovisi o svim okolnostima predmeta (gore navedeni predmet *F.G. protiv Švedske* [VV], stavak 112., i gore navedeni predmet *A.M. protiv Francuske*, stavak 114.). Iako procjena tog rizika u određenoj mjeri podrazumijeva nagađanje, Sud je uvijek bio vrlo oprezan, osobito kada je riječ o zabrinutosti za javnu sigurnost, te je pažljivo ispitao materijale koji su mu dostavljeni u okviru potrebnog standarda dokazivanja, prije nego što je ukazao na privremenu mjeru na temelju pravila 39. (vidi stavke 115. i 116. ove presude) ili utvrdio da bi provedba udaljenja s državnog područja bila u suprotnosti s člankom 3. Konvencije (vidi gore navedeni predmet *Saadi*, stavak 142.).

(viii) *Raspodjela tereta dokazivanja*

125. U načelu je na podnositelju zahtjeva da podnese dokaze kojima se utvrđuje opravdana vjerojatnost da će, ako se mjera kojoj prigovara provede, biti izložen stvarnom riziku da bude podvrgnut postupanju protivnom članku 3. Konvencije (vidi, u pogledu tražitelja azila, gore navedeni predmet *F.G. protiv Švedske* [VV], stavak 112., i gore navedeni predmet *J.K. i drugi protiv Švedske*, stavak 91.). S tim u vezi treba primijetiti da je određeni

stupanj nagađanja svojstven preventivnoj svrsi članka 3. i da se ne radi o zahtijevanju od dotičnih osoba da pruže jasan dokaz za svoju tvrdnju da će biti izložene zabranjenom postupanju (vidi gore navedeni predmet *X. protiv Nizozemske*, stavak 74.). Ipak, na tim je osobama da dokažu da je opravdano vjerovati da će, ako budu protjerane u zemlju odredišta, biti izložene stvarnom riziku. Kad su takvi dokazi predočeni, Vlada mora otkloniti sve sumnje koje oni izazivaju (vidi gore navedeni predmet *Saadi*, stavak 129.; gore navedeni predmet *M.A. protiv Francuske*, stavak 51.; i gore navedeni predmet *A.M. protiv Francuske*, stavak 118.).

(b) Primjena tih načela na ovaj predmet

(i) Opća situacija u sjevernokavkaskoj regiji

126. Kad je riječ o općoj situaciji u sjevernokavkaskoj regiji, Sud je prethodno utvrdio da, iako postoje izvješća o teškim kršenjima ljudskih prava u Čečeniji, situacija nije takva da bi svako vraćanje u Rusku Federaciju predstavljalo povredu članka 3. Konvencije (vidi *I protiv Švedske*, br. 61204/09, stavak 58., 5. rujna 2013.; gore navedeni predmet *M.V. i M.T. protiv Francuske*, stavci 39. – 40.; gore navedeni predmet *R.K. i drugi protiv Francuske*, stavci 49. – 50.; *R.M. i drugi protiv Francuske*, br. 33201/11, stavci 50. – 51., 12. srpnja 2016.; gore navedeni predmet *I.S. protiv Francuske*, stavci 47. – 48.; i gore navedeni predmet *M.I. protiv Bosne i Hercegovine*, stavci 45. – 46.). U svjetlu gore navedenih međunarodnih izvješća (vidi stavke 85. do 91. ove presude), Sud ne vidi razlog za preispitivanje tog zaključka i smatra da do primjene zaštite koju pruža članak 3. Konvencije može doći samo ako podnositelj zahtjeva može utvrditi da je opravdano vjerovati da će njegovo vraćanje u Rusku Federaciju, u konkretnim okolnostima ovog predmeta, dovesti do stvarnog rizika od postupanja koje je zabranjeno člankom 3. Konvencije.

127. S tim u vezi, Sud primjećuje da, prema međunarodnim izvješćima, riziku posebice mogu biti izložene određene kategorije stanovništva sjevernog Kavkaza, točnije Čečenije, Ingušetije ili Dagestana, kao što su pripadnici čečenskog oružanog otpora, pojedinci koje vlasti smatraju pripadnicima čečenskog oružanog otpora, njihovi bliski srodnici, osobe koje su im na bilo koji način pomogle, civili koje su vlasti prisilile da s njima surađuju i svatko osumnjičen ili osuđen za terorističke činove (vidi stavke 85. do 91. ove presude). Sud stoga zauzima stajalište da se procjena rizika za podnositelja zahtjeva mora izvršiti na pojedinačnoj osnovi imajući na umu da će osobe čiji profil odgovara jednoj od gore navedenih kategorija vjerojatnije privući pozornost vlasti nego druge kategorije.

(ii) Osobna situacija podnositelja zahtjeva

128. Kao što je jasno iz gore izloženih općih načela, dok je prvenstveno na podnositelju da izvede dokaze koji mogu dokazati da opravdano vjerovati

da će, ako se pobijani nalog za protjerivanje izvrši, biti izložen stvarnom riziku da bude podvrgnut postupanju protivnom članku 3. Konvencije, kad se takvi dokazi podnesu, na tuženoj je državi da otkloni sve sumnje koje oni mogu izazvati. U ovom predmetu, Sud prima na znanje opću prirodu tvrdnji koje je podnositelj zahtjeva iznio kako bi osporio izvršenje protjerivanja (vidi stavke 94. – 102. ove presude), ali primjećuje da se čini da se njegovi strahovi temelje na dvjema tvrdnjama. Prva tvrdnja koju je iznio podnositelj odnosila se na navode da je u Rusiji bio pritvoren i mučen zbog svojih obiteljskih veza s pojedincima koji su se priklonili čečenskim pobunjenicima i zbog odbijanja suradnje s vlastima; tvrdio je da je još uvijek tražen u vezi s tim. Prema njegovim navodima, to je bilo opravdanje za odluku OFPRA-e da mu prizna status izbjeglice (vidi stavak 17. ove presude). Druga tvrdnja koju je iznio podnositelj zahtjeva bila je da su ruske i čečenske vlasti saznale za njegovu kaznenu osudu u Francuskoj (vidi stavak 21. ove presude) i da se zanimaju za njega zbog njegovih veza s džihadističkom skupinom u Siriji (vidi stavke 23., 46. i 49. ove presude).

129. Sud primjećuje da je, u predmetima o udaljenju u Rusku Federaciju, ovo prvi put da je pozvan razmotriti osnovanost prigovora na temelju članka 3. Konvencije podnositelja Rusa čečenskog podrijetla koji tvrdi da će biti izložen riziku od postupanja protivnog toj odredbi zbog kaznene osude za terorističke činove u tuženoj državi. Osim toga, riječ je o situaciji u kojoj je podnositelju zahtjeva opozvan status izbjeglice u tuženoj državi (vidi stavak 27. ove presude).

130. Kad je riječ o prvoj tvrdnji koju je iznio podnositelj zahtjeva (vidi stavak 128. ove presude), Sud na početku primjećuje da njegova zadaća nije izvući odgovarajuće zaključke iz Ženevske konvencije, prava Europske unije ili francuskog prava u vezi s opozivom podnositeljeva statusa izbjeglice na temelju članka L. 711-6 2° Zakonika o imigraciji i azilu (vidi stavak 56. ove presude). Međutim, smatra da, u svrhu ispitivanja ovog predmeta, mora uzeti u obzir čimbenike koji su doveli do priznavanja statusa izbjeglice podnositelju zahtjeva od strane OFPRA-e i informacije koje su tada bile dostupne francuskim vlastima (vidi stavak 17. ove presude) (vidi, *mutatis mutandis*, *Abdolkhani i Karimnia protiv Turske*, br. 30471/08, stavci 8., 9. i 82., 22. rujna 2009., i *M.G. protiv Bugarske*, br. 59297/12, stavak 88., 25. ožujka 2014.). U vrijeme kada mu je priznat taj status, francuske vlasti smatrale su da postoji dovoljno dokaza da će biti izložen riziku od proganjanja u svojoj zemlji podrijetla ako bude onamo vraćen. Međutim, Sud smatra da je to samo polazište njegove analize trenutačne situacije podnositelja zahtjeva i da analizu treba provesti isključivo u svjetlu članka 3. Konvencije (vidi, *mutatis mutandis*, gore navedeni predmet *M.G. protiv Bugarske*, stavak 88.).

131. Sud prvo primjećuje da je proteklo određeno vrijeme od događaja koji su opravdali priznavanje statusa izbjeglice podnositelju zahtjeva (vidi stavke 5. do 9. ove presude). Sam podnositelj tvrdio je da samo dva njegova

bliska srodnika još uvijek žive u Čečeniji i da su muški članovi njegove obitelji preminuli ili su korisnici međunarodne zaštite u Europi. Nadalje, kao što je vidljivo iz činjeničnog opisa, podnositelj zahtjeva organizirao je svoj odlazak iz Francuske u Siriju, u ožujku 2013. (vidi stavak 21. ove presude), nedugo nakon razgovora sa službenikom OFPRA-e 21. lipnja 2012. (vidi stavak 16. ove presude) i priznanja statusa izbjeglice 31. siječnja 2013. (vidi stavak 17. ove presude). Iz činjenica je jasno i da je onamo putovao početkom kolovoza 2013. preko Njemačke, Poljske (gdje je preuzeo svoju rusku „vanjsku putovnicu”), Ukrajine i Turske (vidi stavak 21. ove presude).

132. Sud dalje primjećuje da je podnositelj, kako bi dokazao da se vlasti i dalje zanimaju za njega, dostavio iskaz svjedoka koji je bio priložen njegovu obrascu zahtjeva (vidi stavak 11. ove presude). Sud se slaže s Vladom da taj iskaz nije datiran i da podnositelj zahtjeva nije utvrdio obiteljsku vezu s autorom iskaza. Nadalje, iako je tijekom razgovora sa službenikom OFPRA-e 19. svibnja 2015. podnositelj zahtjeva izjavio da ga je rusko javno tužiteljstvo pokušalo kontaktirati (vidi stavak 24. ove presude), Sud primjećuje da je bio vrlo neodređen u tom pogledu i da ništa u spisu ne ukazuje na to da se ruske ili čečenske vlasti i dalje zanimaju za njega u vezi s događajima koji su se dogodili 2011. godine. Tijekom postupaka pred tijelima za azil i francuskim sudovima primijećeno je da su iskazi podnositelja zahtjeva bili nejasni i nedosljedni.

133. Sud dalje primjećuje da je podnositelju zahtjeva izdana ruska „vanjska putovnica” koju je upotrijebio da napusti Rusiju (vidi stavak 6. ove presude), a zatim da 2013. otputuje iz Poljske u Tursku i Siriju (vidi stavak 21. ove presude). S tim u vezi, Sud primjećuje da podnositelj nije pružio nikakvo objašnjenje za nedosljednosti u svojem prikazu događaja koje je utvrdila Vlada jer nije objasnio kako je, u svojoj navodnoj situaciji 2011., uspio pribaviti rusku „vanjsku putovnicu”. Sud ponavlja da se izdavanje međunarodne putne isprave osobi čije su aktivnosti već privukle pozornost ruskih vlasti čini izrazito nevjerojatnim (vidi *K.Y. protiv Francuske* (odl.), br. 14875/09, 3. svibnja 2011., i gore navedeni predmet *R.K. i drugi protiv Francuske*, stavak 54.).

134. Sud nadalje primjećuje da su u ljeto 2013., odnosno nakon odluke OFPRA-e kojom je podnositelju priznat status izbjeglice (vidi stavak 17. ove presude), njegovi bliski srodnici koji žive u Čečeniji podigli rusku „unutarnju putovnicu” na njegovo ime za koju su podnijeli zahtjev (vidi stavak 24. ove presude). Podnositelj zahtjeva nije naveo da su njegovi srodnici imali problema s ruskim vlastima zbog podnošenja zahtjeva za tu putovnicu i njenog dobivanja.

135. Kad je riječ o drugoj tvrdnji koju je iznio podnositelj zahtjeva (vidi stavak 128. ove presude), Vlada je ustvrdila da je nekoliko drugih pojedinaca koji su bili osuđeni u Francuskoj zbog sudjelovanja u terorističkim aktivnostima vraćeno u Rusiju, a da se nisu pozvali ni na kakav rizik na temelju članka 3. Konvencije pred domaćim vlastima ili Sudom. Sud ne može

samo iz tih činjenica (koje ne sadrže nikakve pojedinosti koje bi omogućile ocjenu njihova opsega) zaključiti da podnositelj zahtjeva neće osobno biti izložen riziku od postupanja zabranjenog člankom 3. Konvencije ako bude vraćen u Rusiju. Međutim, primjećuje da podnositelj zahtjeva ne osporava utvrđenje Vlade da jedan od njegovih supočinitelja koji se prethodno vratio u Čečeniju iz Sirije nije imao nikakvih problema s vlastima (vidi stavak 22. ove presude).

136. Sud primjećuje da se glavna tvrdnja podnositelja zahtjeva sastoji od navoda da ruske i čečenske vlasti znaju za njegovu kaznenu osudu u Francuskoj (vidi stavak 21. ove presude) i da se zanimaju za njega zbog njegova sudjelovanja u džihadističkoj skupini u Siriji. Sud svakako ne isključuje u potpunosti pretpostavku da su ruske vlasti mogle saznati za presudu koju je 16. travnja 2015. donio Kazneni sud u Parizu (vidi stavak 21. ove presude). Međutim, nema dokaza da su ruske vlasti pokazale bilo kakvo posebno zanimanje za podnositelja zahtjeva u vezi s navodnom istragom u njegovoj zemlji podrijetla zbog njegovih veza s džihadističkom mrežom u Siriji. Sud posebice primjećuje da Rusija nikada nije od Francuske zatražila izručenje podnositelja zahtjeva niti je tražila presliku presude kojom je osuđen za kaznena djela povezana s terorizmom. Isto tako, iz spisa predmeta ne proizlazi da bi on mogao biti uhićen u Rusiji za kaznena djela počinjena na ruskom tlu ili negdje drugdje. U svakom slučaju, s obzirom na prirodu podnositeljeve osude u Francuskoj zajedno s nacionalnim i međunarodnim kontekstima, koji su duboko i trajno obilježeni borbom protiv terorizma, ne može se isključiti da bi on mogao biti podvrgnut provjerama i nadzoru po povratku u Rusiju, a da te mjere nužno ne predstavljaju postupanje zabranjeno člankom 3. Konvencije (vidi gore navedeni predmet *A.S. protiv Francuske*, stavak 62.). Kao što je Sud ranije utvrdio, pitanje o kojem treba odlučiti u predmetu kao što je ovaj nije hoće li podnositelj zahtjeva biti pritvoren i ispitan, ili čak naknadno osuđen, od strane vlasti zemlje odredišta, jer to samo po sebi ne bi bilo u suprotnosti s Konvencijom. Sud treba razmotriti hoće li podnositelj zahtjeva biti zlostavljan ili mučen, protivno članku 3. Konvencije, po povratku u tu zemlju (vidi *X protiv Švedske*, br. 36417/16, stavak 55., 9. siječnja 2018.).

137. Sud dalje ponavlja da su nacionalne vlasti u najboljem položaju da ocijene vjerodostojnost podnositelja zahtjeva jer su one imale priliku vidjeti i čuti ga i ocijeniti njegovo ponašanje (vidi *R.C. protiv Švedske*, br. 41827/07, stavak 52., 9. ožujka 2010.; *M.E. protiv Švedske*, br. 71398/12, stavak 78., 26. lipnja 2014.; i gore navedeni predmet *F.G. protiv Švedske* [VV], stavak 118.).

138. U ovom predmetu Sud primjećuje da je 16. svibnja 2019. Upravni sud u Lilleu odbio podnositeljevu žalbu protiv uputa prefekta u kojima je kao zemlja odredišta navedena Ruska Federacija (vidi stavak 48. ove presude) nakon analize, u smislu članka 3. Konvencije, rizika kojemu će navodno biti izložen ako se protjerivanje izvrši. Međutim, Sud primjećuje da je još uvijek

potrebno utvrditi je li, s obzirom na činjenice koje su OFPRA-u navele da podnositelju zahtjeva prizna status izbjeglice (vidi stavak 17. ove presude), postupak pred francuskim vlastima bio primjeren i je li omogućio potpuno ispitivanje njegove osobne situacije. Sud primjećuje da je, kao što je vidljivo iz stavka 29. ove presude, Upravni sud u Versaillesu, od kojeg je prethodno zatraženo da poništi upute u kojima je kao zemlja odredišta navedena Rusija, smatrao da prva odluka donesena u tom pogledu nije bila dostatno obrazložena, osobito s obzirom na podnositeljev status izbjeglice u to vrijeme.

139. Kad je riječ o načelima kojima se uređuje raspodjelu tereta dokazivanja (vidi stavak 125. ove presude), Sud ponavlja da se ona primjenjuju na sve predmete o protjerivanju. Sud je prethodno ukazao na to da tražiteljima azila može biti teško, ako ne i nemoguće, dostaviti dokaze u kratkom roku, osobito ako se ti dokazi moraju pribaviti iz zemlje za koju tvrde da su iz nje pobjegli. Zbog posebne situacije u kojoj se tražitelji azila često nalaze, nerijetko je potrebno primijeniti institut blagodatni sumnje pri provođenju ocjene vjerodostojnosti njihovih izjava i bilo kakvih dokumenata koji ih podupiru (vidi, konkretno, gore navedeni predmet *J.K. i drugi protiv Švedske* [VV], stavci 92. – 93.).

140. U svjetlu činjenica ovog predmeta, Sud primjećuje da situacija podnositelja zahtjeva nije situacija tražitelja azila koji je upravo pobjegao iz svoje zemlje i koji bi se stoga mogao smatrati ranjivim zbog svega što je možda doživio tijekom migracije (vidi *M.S.S. protiv Belgije i Grčke* [VV], br. 30696/09, stavak 232., ECHR 2011; *Ilias i Ahmed protiv Mađarske*, [VV], br. 47287/15, stavak 192., 21. studenoga 2019.; i gore navedeni predmet *N.H. i drugi protiv Francuske*, stavak 162., 2. srpnja 2020.). Sud primjećuje da je podnositelj zahtjeva stigao u Francusku 2011., da mu je status izbjeglice priznat u siječnju 2013. i da mu je taj status opozvan 2016. nakon kaznene osude 2015. za djela počinjena u Francuskoj, a i u Njemačkoj, Poljskoj, Ukrajini, Turskoj i Siriji, u razdoblju od 1. rujna 2012. do 19. studenoga 2013., konkretno zbog toga što je proveo gotovo dva mjeseca u ratnoj zoni u Siriji ubrzo nakon što mu je priznat status izbjeglice (vidi stavak 17. ove presude). Nadalje, kao što je CNDA smatrao u svojoj odluci od 11. svibnja 2019. kojom je odbačena žalba protiv odluke OFPRA-e o opozivu njegova statusa izbjeglice (vidi stavak 31. ove presude), odlasku podnositelja zahtjeva i njegova supočinitelja u Siriju „prethodile su temeljite i dugotrajne pripreme” (vidi stavke 21. i 31. ove presude). Sud stoga smatra da se iz činjenica predmeta ne može zaključiti da podnositelja zahtjeva treba okarakterizirati kao „ranjivog” s obzirom na značenje koje Sud pridaje tom pojmu pri raspodjeli tereta dokazivanja u predmetima u vezi s člankom 3. Konvencije, a zbog koje bi karakterizacije bilo nužno na njega primijeniti institut blagodatni sumnje.

141. Ne dovodeći u pitanje teret dokazivanja, Sud ponavlja da je potrebna potpuna i *ex nunc* ocjena prigovora podnositelja zahtjeva kada se u obzir

moraju uzeti čimbenici koji su se pojavili nakon što su domaće vlasti donijele konačnu odluku (vidi stavak 118. ove presude).

142. U ovom predmetu Sud primjećuje, prvo, da je 14. svibnja 2019., odnosno dva dana prije nego što je Upravni sud u Lilleu donio odluku o rizicima s kojima će se podnositelj zahtjeva navodno suočiti u slučaju vraćanja u Rusiju, Sud EU-a presudio da opoziv statusa izbjeglice u slučaju prijetnje sigurnosti ili društvu države članice domaćina ne znači da dotična osoba više nije izbjeglica (vidi stavke 74. i 76. ove presude). Nadalje, u svojoj presudi od 19. lipnja 2020. (vidi stavak 61. ove presude), *Conseil d'État* primijenio je sudsku praksu Suda EU-a (vidi stavak 76. ove presude). Sud primjećuje da, iako je u svojoj reviziji protiv odluke CNDA-a podnositelj zahtjeva tvrdio da je CNDA pogrešno primijenio pravo smatrajući da opoziv njegova statusa izbjeglice *de facto* znači da on više nije izbjeglica (vidi stavak 53. ove presude), jasno je i iz sudske prakse Suda EU-a i iz sudske prakse *Conseil d'État* (vidi stavke 61. i 62. ove presude), koji u ovom predmetu nije prihvatio podnositeljevu žalbu (vidi stavak 53. ove presude), da unatoč opozivu njegova statusa na temelju članka L. 711-6 Zakonika o imigraciji i azilu podnositelj zahtjeva i dalje jest izbjeglica jer CNDA nije prihvatio zaključak OFPRA-e da treba primijeniti klauzulu o isključenju.

143. Sud nadalje primjećuje da podnositelj zahtjeva nije podnio žalbu protiv presude Upravnog suda u Lilleu kojom je odbijen njegov zahtjev za poništenje prefektova naloga od 25. veljače 2019. (vidi stavak 39. ove presude) i da je ta presuda postala pravomoćna. Ne dovodeći u pitanje privremenu mjeru na koju je ukazano na temelju pravila 39. Poslovnika Suda, podnositelja zahtjeva stoga se može protjerati u Rusku Federaciju ili u bilo koju zemlju u koju može biti zakonito prihvaćen prema odredbama tog naloga.

144. Kao što je jasno iz sudske prakse Suda, činjenica da je dotična osoba izbjeglica element je koji domaće vlasti moraju posebno uzeti u obzir kada ispituju stvarnost rizika s kojim će se on ili ona navodno suočiti u slučaju protjerivanja (vidi, *mutatis mutandis*, *Shiksaitov protiv Slovačke*, br. 56751/16 i 33762/17, stavci 70. – 71., 10. prosinca 2020., i *Bivolaru i Moldovan protiv Francuske*, br. 40324/16 i 12623/17, stavak 141., 25. ožujka 2021.). U svjetlu onoga što je navedeno u stavcima 142. do 143. ove presude, Sud primjećuje da francuske vlasti, odlučujući o podnositeljevu protjerivanju u Rusku Federaciju i naknadno preispitujući taj nalog, nisu uzele u obzir činjenicu da opoziv podnositeljeva statusa izbjeglice ne utječe na to ostaje li on izbjeglica. Sud zaključuje da francuske vlasti i domaći sudovi nisu procijenili rizike s kojima će se podnositelj zahtjeva navodno suočiti ako nalog za protjerivanje bude izvršen u svjetlu te situacije i činjenice da je, barem kada je stigao u Francusku 2011., podnositelj zahtjeva identificiran kao pripadnik skupine koju se u to vrijeme smatralo metom.

145. Sud ne isključuje mogućnost da bi, nakon temeljitog i potpunog ispitivanja osobne situacije podnositelja zahtjeva i provjere toga je li on još

uvijek izbjeglica, francuske vlasti mogle doći do istog zaključka kao i Upravni sud u Lilleu, odnosno da za njega ne postoji rizik na temelju članka 3. Konvencije ako bude protjeran u Rusiju. Međutim, Sud primjećuje da je CNDA donio odluku na temelju članka L. 731-3 Zakonika o imigraciji i azilu (vidi stavke 63. i 64. ove presude) te da je u sličnim predmetima donio mišljenja u kojima upućuje da se pojedince ne udalji u zemlju čiji su državljani uz obrazloženje da su, iako su izgubili status izbjeglice, ostali izbjeglice (vidi stavke 65. i 66. ove presude), među ostalim u predmetu o protjerivanju u Rusiju ruskog državljanina čečenskog podrijetla profila sličnog (iako ne istovjetnog) podnositeljevu (vidi stavak 65. ove presude). Sud nadalje primjećuje da je u oba mišljenja CNDA utvrdio da je odluka u kojoj se navodi zemlja odredišta dovela do kršenja obveza Francuske koje proizlaze iz prava izbjeglica na zaštitu od prisilnog udaljenja ili vraćanja (*refoulement*), članka 4. i članka 19. stavka 2. Povelje Europske unije i članka 3. Konvencije (vidi stavke 65. i 66. ove presude).

146. Zaključno, i u svjetlu gore navedenih razmatranja, Sud utvrđuje da će doći do povrede članka 3. Konvencije u njegovu proceduralnom aspektu ako podnositelj zahtjeva bude vraćen u Rusiju, a da francuske vlasti ne provedu *ex nunc* procjenu rizika za koji tvrdi da će mu biti izložen ako bude protjeran.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 2. KONVENCIJE

147. Podnositelj zahtjeva tvrdio je da će ga udaljenje u Rusku Federaciju izložiti postupanju protivnom članku 2. stavku 1. Konvencije, koji glasi kako slijedi:

„Pravo svakoga na život zaštićeno je zakonom. Nitko ne smije biti namjerno lišen života osim u izvršenju sudske presude na smrtnu kaznu za kaznena djela za koje je ta kazna predviđena zakonom.“

148. Sud ponavlja da je gospodar pravne karakterizacije činjenica predmeta (vidi gore navedeni predmet *M.G. protiv Bugarske*, stavci 59. – 62.; *Radomilja i drugi protiv Hrvatske* [VV], br. 37685/10 i 22768/12, stavak 114., 20. ožujka 2018.; i gore navedeni predmet *Ilias i Ahmed* [VV], stavak 176.) i da može odlučiti da određeni prigovor neće ispitati odvojeno, s obzirom na to da je on obuhvaćen ili na drugi način usko povezan s prigovorom koji je već ispitan.

149. Uzimajući u obzir činjenice ovog predmeta, tvrdnje stranaka i zaključke koje je donio na temelju članka 3. Konvencije, Sud smatra da je ispitao glavno pravno pitanje otvoreno u zahtjevu. Sud zaključuje da ne treba ispitivati dopuštenost ili osnovanost prigovora na temelju članka 2. Konvencije (vidi, *mutatis mutandis*, gore navedeni predmet *R.M. i drugi protiv Francuske*, stavak 58.).

III. PRAVILO 39. POSLOVNIKA SUDA

150. Sud ponavlja da, u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, Presuda vijeća je konačna a) kad stranke izjave da neće uložiti zahtjev za podnošenje slučaja velikom vijeću; ili b) tri mjeseca nakon dana donošenja presude, ako nije uložena zahtjev za podnošenje slučaja velikom vijeću; ili c) kad odbor velikoga vijeća odbije zahtjev o podnošenju na temelju članka 43.

151. Smatra da privremena mjera na koju je ukazano Vladi na temelju pravila 39. Poslovnika Suda (vidi stavak 44. ove presude) mora ostati na snazi dok ova presuda ne postane konačna ili dok Sud ne donese daljnju odluku u tom pogledu (vidi izreku ove presude).

IV. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

152. Članak 41. Konvencije glasi:

„Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.“

A. Šteta

153. Podnositelj zahtjeva potraživao je 30.000,00 eura (EUR) na ime nematerijalne štete za koju je tvrdio da ju je pretrpio kao posljedicu navodne povrede članka 3. Konvencije. Naveo je da su njegova izolacija u centru za administrativni pritvor i razdoblja ograničenja kretanja, daleko od obitelji, pogoršala njegov osjećaj tjeskobe i zabrinutosti zbog protjerivanja u Rusiju.

154. Vlada je osporila ta potraživanja.

155. Sud primjećuje da u ovom predmetu još nije došlo do povrede članka 3. Konvencije. U toj situaciji zauzima stajalište da bi utvrđenje da će protjerivanje, ako se provede bez prethodne *ex nunc* procjene stvarnosti rizika s kojima se podnositelj suočava u slučaju vraćanja u Rusiju, dovesti do povrede tog članka predstavlja dovoljnu pravednu naknadu.

B. Troškovi i izdaci

156. Podnositelj zahtjeva potraživao je i 3.750,00 eura na ime troškova i izdataka nastalih u postupku pred Sudom. Objasnio je da je već platio iznos od 750,00 eura koji mu je naplaćen u vezi s privremenim mjerama i da si ne može priuštiti plaćanje preostalog iznosa od 3.000,00 eura za postupak o osnovanosti njegova zahtjeva.

157. Vlada je smatrala da je taj iznos propisno opravdan i da zahtjev podnositelja ne zahtijeva nikakvo posebno očitovanje s njezine strane.

158. Prema sudskoj praksi Suda podnositelj zahtjeva ima pravo na naknadu troškova i izdataka samo ako je dokazano da su stvarno i nužno nastali i bili razumni glede iznosa. U ovom predmetu, uzimajući u obzir

dokumente u svojem posjedu i svoju sudsku praksu, Sud smatra razumnim dosuditi iznos od 3.750,00 eura, koji treba uplatiti podnositelju, na ime svih troškova i izdataka.

C. Zatezna kamata

159. Sud smatra primjerenim da se stopa zatezne kamate temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *utvrđuje* da je prigovor na temelju članka 3. Konvencije dopušten;
2. *presuđuje* da će doći do povrede članka 3. Konvencije u njegovu proceduralnom aspektu ako podnositelj zahtjeva bude vraćen u Rusiju, a da francuske vlasti prethodno ne provedu *ex nunc* procjenu navodnog rizika kojemu će biti izložen u toj zemlji;
3. *odlučuje* nastaviti ukazivati Vladi na temelju pravila 39. Poslovnika Suda da je u interesu pravilnog vođenja postupka poželjno ne ukidati privremenu mjeru sve dok ova presuda ne postane konačna ili do donošenja daljnje odluke;
4. *presuđuje* da utvrđivanje povrede samo po sebi predstavlja dostatnu pravednu naknadu za nematerijalnu štetu koju je pretrpio podnositelj zahtjeva;
5. *presuđuje*
 - (a) da tužena država treba isplatiti podnositelju zahtjeva, u roku od tri mjeseca od dana kada presuda postane konačna u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, iznos od 3.750,00 EUR (tri tisuće sedamsto pedeset eura), uvećan za sve poreze koji bi se mogli zaračunati podnositelju, na ime troškova i izdataka;
 - (b) da se od proteka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja plaća obična kamata na navedeni iznos koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda.

PRESUDA K.I. protiv FRANCUSKE

Sastavljeno na francuskom jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 15. travnja 2021. u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

{signature_p_1}

{signature_p_2}

Victor Soloveytchik
Tajnik

Síofra O'Leary
Predsjednica

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ALKEMIST
European Translation Agency
ALKEMIST/STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72466496524